

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่โรงเรียน
มัธยมแบบประสมกับบรรณารักษ์ของโรงเรียน

ปริญญานิพนธ์

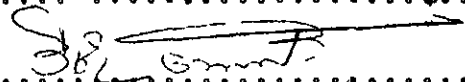
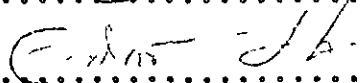
ของ

ไพพรรณ มุสิกสาร

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มิถุนายน ๒๕๑๑

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญานิพนธ์แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของวิทยาลัยวิชาการ
ศึกษาได้

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศกฤษฎีกา

๗ โองการนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภรณ์ ศรีพิพัฒน์ อาจารย์
ดร. วิชัย ต้นศิริ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข จรรยาบรรณฉบับนี้สัมฤทธิ์ผล โดย
เฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร. อนันต์ ศรีโสภณ ผู้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข และช่วย
เหลือมากที่สุด จนผู้เขียนไม่สามารถจะสรรหาถ้อยคำมาขอบพระคุณได้ ขอขอบพระคุณอาจารย์มา แนวนุญเียน
ที่กรุณาให้หนังสือ

ขอขอบคุณกองการนิเทศศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ความอนุเคราะห์
ในการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนศึกษา

ปัญหานี้ฉบับนี้จะสำเร็จลงมิได้ หากขาดความร่วมมือในการแจก และรวบรวมแบบสอบ
ถามของท่านเหล่านี้คือ อาจารย์สนอง มีมาก อาจารย์แดงทอง กมลรัตน์ อาจารย์สมศักดิ์ ศรีสุวรรณ
อาจารย์สง่า เขยประเสริฐ อาจารย์วิโรจน์ ทรัพย์มี อาจารย์บุญเกิด แก้วขาว อาจารย์ประทีป แดงเดือน
อาจารย์สมเจตน์ กาญจนะ อาจารย์วันนิ เกาหัน อาจารย์ประไพ วิโรทัย อาจารย์บุญใหญ่ งามละเมียด
อาจารย์ศรีสะอาด บุร ะโกศล อาจารย์ปรีชา โกมลวิทย์ ผู้เขียนขอขอบคุณอย่างยิ่ง อนึ่ง ขอขอบคุณ
อาจารย์ใหญ่และคณะครูโรงเรียนเตรียมแบบประถมศึกษา อาจารย์ใหญ่และคณะครูโรงเรียนบางกะปิที่
ร่วมมือในการรวบรวมแบบสอบถามครั้งนี้

อาจารย์ประทีป วนนเวศน์ คุณประโยชน์ เมืองทอง ที่ช่วยเหลือในการพิมพ์ ความมีน้ำใจ
ของอาจารย์มา เด็กบำรุง ที่ช่วยเหลือมาตั้งแต่ต้นจนจบ ตลอดจนเพื่อนๆ น้องๆ ผู้มีส่วนช่วยในการทำ
ปัญหานี้ฉบับนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณอย่างยิ่ง.

ไพฑูรย์ มุสิกสาร.

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ.....	๑
	ภูมิหลัง.....	๑
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	๕
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	๕
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	๖
	กำหนดการวิจัยเฉพาะ.....	๗
๒	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย... ..	๘
	ทฤษฎีองค์การ.....	๘
	โรงเรียนเป็นองค์การที่เป็นแบบแผน.....	๘
	บทบาทของอาจารย์ใหญ่ในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียน.....	๑๐
	ทฤษฎีระบบสังคม.....	๑๑
	บรรยากาศของโรงเรียน.....	๑๔
	มิติทั้งแปดของบรรยากาศของโรงเรียน.....	๑๕
	แบบของบรรยากาศของโรงเรียน.....	๑๖
	ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศของโรงเรียน.....	๒๐
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๒๐
	สมมติฐานในการวิจัย.....	๒๔
๓	วิธีดำเนินการ	๒๔
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๕
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	๒๕
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๖
	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล.....	๒๗
	การจัดกระทำกับข้อมูล	๒๘

บทที่

หน้า

	การเจาะบัตรข้อมูล	๒๘
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๐
๔	ผลการวิจัย	๓๒
๕	สรุปและอภิปรายผล	๔๕

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
๑	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มที่จำแนกตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่	๓๒
๒	ลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนแบบต่าง ๆ เปรียบลำดับจากบรรยากาศเปิดไปจนถึงปิดต่อเนื่องกันไป	๓๔
๓	ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมแปดมิติที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากกับที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย	๔๑
๔	ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมแปดมิติที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่วุฒิเหมาะสมกับที่อาจารย์ใหญ่วุฒิไม่เหมาะสม	๔๒
๕	ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมแปดมิติที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากกับที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย	๔๔
๖	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมาก	๔๖
๗	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย	๔๗
๘	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่วุฒิเหมาะสม	๔๘
๙	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่วุฒิเหมาะสม	๔๙

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
๑๐	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยม แบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก	๕๐
๑๑	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยม แบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย	๕๑
๑๒	สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยม แบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด	๕๒
๑๓	สหสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ กับพฤติกรรมมิติต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียน	๕๓
๑๔	จำนวนประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู อาจารย์ใหญ่ ของแต่ละโรงเรียน	(๒)
๑๕	สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ จำแนกเป็นกลุ่มตาม อายุ วุฒิ และประสบการณ์ ตามจำนวนที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน	(๓)
๑๖	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และที่ได้รับกลับคืนมา	(๔)
๑๗	ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุมาก	(๗)
๑๘	ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย	(๗)
๑๙	ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสม	(๘)
๒๐	ค่าสถิติเบื้องต้นที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม	(๘)
๒๑	ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก	(๙)
๒๒	ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย	(๙)
๒๓	ค่าสถิติเบื้องต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด	(๑๐)

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

แสดงโมเดลของโรงเรียนในฐานะเป็นระบบสังคม

๑๓

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

โรงเรียนมัธยมแบบประสมได้เริ่มต้นในประเทศไทยใน พ.ศ. ๑๘๘๔ ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ภายใต้โครงการปรับปรุงการศึกษาที่ได้รับความช่วยเหลือจากยูเนสโก โดยจัดโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษาทั้งชายและหญิงให้ทดลองใช้หลักสูตรการเรียนแบบประสมซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะ "ให้โอกาสแก่เยาวชนไทยทดสอบความถนัดในวิชาซึ่งมากกว่าหนึ่งแขนง แม้แต่ผู้ที่มุ่งจะไปเรียนต่อในชั้นอุดมศึกษา" เป้าหมายของโครงการช่วยเหลือในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ โครงการนี้ก็หยุดงักไป โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ทางรแห่งแรกของประเทศไทยได้เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๓ ที่โรงเรียนสุนารีวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดนครราชสีมา เป็นผลให้กระทรวงศึกษาธิการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งที่สองขึ้นที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนชายประจำจังหวัดเดียวกัน ความสำเร็จที่เห็นได้ชัดจากการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสมทั้ง ๒ โรงเรียนมีหลายประการเป็นต้นว่า ปัญหาที่นักเรียนออกกลางคันลดน้อยลง เพราะนักเรียนได้เลือกเรียนวิชาที่เหมาะสมกับความสามารถของตน หักลดคิวงของนักเรียนและบุคลากรที่มีต่อวิชาชีพเปลี่ยนไปในทางที่ดี ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงจัดตั้งโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมแบบ ๑ (คสม.๑) ขึ้นโดยปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีอยู่แล้วทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน ๑๔ โรงเรียน และโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นใหม่อีก ๑ โรงเรียนรวม ๒๐ โรงเรียน ให้เป็นโรงเรียนมัธยมแบบประสม ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนชาย ๑๔ โรงเรียนสตรี ๑ โรงเรียน หลศึกษา ๕ โรงเรียน (เอกสารฉบับโรเนียว ของโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๑ กรมวิสามัญศึกษา หน้า ๑ - ๕) เป็นโครงการทดลอง ดำเนินการเป็นระยะเวลา ๗ ปี (๒๔๑๐ - ๒๔๑๖) ปัจจุบันโครงการนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสมมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ (โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม กรมวิสามัญศึกษา หน้า ๑)

๑. เพื่อปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการให้สูงขึ้น
๒. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตไปตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด

๓. เพื่อวางแผนงานทางอาชีพให้แก่เด็ก เพื่อยึดไว้เป็นหลักสำหรับประกอบอาชีพ

๔. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีอุปนิสัยอันดีงาม และคุณลักษณะที่สำคัญในการส่งเสริม

การประกอบอาชีพ

๕. เพื่อสร้างคนให้ตรงกับแผนพัฒนาการศึกษา และเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน

รายชื่อโรงเรียนในโครงการปีดังนี้ (โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบ ประสม กรมวิสามัญศึกษา หน้า ๒ - ๓)

โครงการปีที่ ๑ เริ่มปีการศึกษา ๒๕๑๐

๑. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	(กรุงเทพมหานคร)
๒. โรงเรียนพิษณุวิทยาลัย	(ลพบุรี)
๓. โรงเรียนนครสวรรค์	(นครสวรรค์)
๔. โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย	(นครราชสีมา)
๕. โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย	(ขอนแก่น)
๖. โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย	(ร้อยเอ็ด)

โครงการปีที่ ๒ เริ่มปีการศึกษา ๒๕๑๑

๗. โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์	(ฉะเชิงเทรา)
๘. โรงเรียนอุตรพิทยานุกุล	(อุตรธานี)

โครงการปีที่ ๓ เริ่มปีการศึกษา ๒๕๑๒

๑๐. โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย	(นครพนม)
๑๑. โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย	(สงขลา)
๑๒. โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง	(ยะลา)
๑๓. โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม	(เชียงใหม่)

โครงการปีที่ ๔ เริ่มปีการศึกษา ๒๕๑๓

๑๔. โรงเรียนชลราษฎรอำรุง	(ชลบุรี)
๑๕. โรงเรียนสระบุรี	(สระบุรี)

๑๖. โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย (ลำปาง)
 ๑๗. โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช (อุบลราชธานี)
 โครงการปีที่ ๕ เริ่มปีการศึกษา ๒๕๑๔ (เปิดจริงในปีการศึกษา ๒๕๑๓)
 ๑๘. โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี (พิษณุโลก)
 ๑๙. โรงเรียนอู่ยงวิทยลัย (พระนครศรีอยุธยา)
 ๒๐. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ (นครศรีธรรมราช)

โรงเรียนในโครงการนี้ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ ๑,๐๐๐ คนขึ้นไป มีหลักสูตรกว้างขวางที่สอดคล้องกับความเหมาะสมและความสนใจของเด็กวัยรุ่น ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและเศรษฐกิจของประเทศเป็นส่วนใหญ่ ให้นักเรียนที่มีความสามารถและพื้นเพต่างกันมีโอกาสอยู่ ทำงานด้วยกัน และได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และความเหมาะสมของแต่ละบุคคลภายใต้การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ระบบการเรียนเป็นแบบหน่วยกิต ใช้ระบบเกรดในการวัดผล หลักสูตรแตกต่างจากหลักสูตรโรงเรียนสุรนารีวิทยา และโรงเรียนมัธยมสามัญทั่วไปของกรมสามัญศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๕ ครูโรงเรียนมัธยมแบบประสมนั้นมีจำนวนมากและแตกต่างกันไปตามสาขาวิชาต่าง ๆ ต้องการอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์มาก ใช้งบประมาณในการดำเนินงานสูง โรงเรียนมัธยมแบบประสมต้องการผู้บริหารที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ

โรงเรียนมัธยมแบบประสมเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา (Innovation) ของสังคมไทยที่ได้ดำเนินการทดลองมาจนเวลายาวนานเข้าปีที่ ๔ (๒๕๑๖) และเป็นปีสิ้นสุดของโครงการทดลอง นับว่าอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะนำเอาแนวทางที่ได้จากการทดลองนี้ไปใช้ในการปฏิรูปโฉมหน้าใหม่ของการมัธยมศึกษาของไทยต่อไป ซึ่งจะจัดในรูปแบบโครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาคกลุ่มที่ ๑ (คมภ.๑) จำนวน ๓๒ โรงเรียน จะเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๑๗ ใต้แนวคิดและหลักสูตรของโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม โรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยมีแนวโน้มที่จะจัดแบบหลักสูตรมัธยมแบบประสมทั่วประเทศ

ในด้านการบริหารโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ในฐานะเป็นผู้นำของโรงเรียน เป็นตัวจักรสำคัญยิ่งในการแสดงพฤติกรรมทางการบริหาร เพื่อที่จะผสมกลมกลืน (Integrate) บุคลิกภาพ ความต้องการ ค่านิยม ทศนคติ ปัญหา และความสนใจที่ครูและนักเรียนแต่ละคนนำมาสู่โรงเรียน กับปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบาย วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคม และปทัสฐานในการทำงานของโรงเรียน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เข้าด้วยกันให้มีลักษณะสมดุลย์ที่เปลี่ยนแปลงได้ (Dynamic equilibrium) ซึ่งหมายถึงอาจารย์ใหญ่สามารถทำให้คณะครูและนักเรียนปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียน และทำงานเพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนตั้งไว้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ต้องก่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวของครูเอง และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้วย พฤติกรรมทางการบริหารนี้ได้สะสมและพัฒนามาเป็นลำดับ จนมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์หรือบุคลิกภาพของโรงเรียนหรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า บรรยากาศของโรงเรียน (School Organizational Climate) อาจารย์ใหญ่เป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการสร้างบรรยากาศของโรงเรียน

ในการจัดโรงเรียนนั้น งานที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของโรงเรียนคือต้องรับผิดชอบและพัฒนาโครงการการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพอยู่เสมอ บรรยากาศของโรงเรียน เป็นสื่อสำคัญในการนี้ (Miklos, ๑๙๗๐ : ๓๓๑) การจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสมเป็นการนำแนวคิดใหม่หรือนวัตกรรมทางการจัดการศึกษามาสู่สังคมไทย เป็นการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นธรรมชาติของการนำเอาแนวคิดใหม่มาปฏิบัติจนย่อมมีพวกที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งในหมู่ผู้ปฏิบัติเองและชุมชนทั่วไป ซึ่งการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจเป็นทางให้เกิดบรรยากาศของโรงเรียนที่ไม่พึงประสงค์ และอาจเป็นอุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนได้ อาจารย์ใหญ่ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent) และบริหารโรงเรียนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กรมสามัญศึกษาได้ตั้งไว้ จะต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการการเรียน การสอน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อชักนำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนตลอดจนชุมชนทั่วไป มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสม และรู้สึกว่าคุณค่ากับที่ได้ลงทุนไป นอกจากนี้ยังจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้แก่โรงเรียนในโครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมส่วนภูมิภาคกลุ่มที่ ๑ ในการดำเนินงานต่อไปอีกด้วย เหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์ใหญ่และบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวบางประการ (อายุ วุฒิ ประสบการณ์) ของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม กับบรรยากาศของโรงเรียน

๒. เพื่อสำรวจความบรรยากาศของโรงเรียนแบบประสมโดยส่วนรวมเป็นแบบใด บรรยากาศเปิด บรรยากาศอิสระ บรรยากาศควบคุมตรวจสอบบรรยากาศสหนิเทศน์คนเคยบรรยากาศแบบพอลกครองลูก และบรรยากาศปิด

✓๓. เพื่อศึกษาว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมมีบรรยากาศแตกต่างกันหรือไม่

๔. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาบรรยากาศขององค์การในสถานประกอบการระดับต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยมุ่งหาความเชื่อถือได้ และความเที่ยงตรงในการวัดของเครื่องมือเป็นสำคัญ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

๑. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะมีประโยชน์โดยตรงสำหรับการบริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสมในประเทศไทย โดยจะชี้ให้เห็นว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมในขณะที่ยังเป็นแบบใด เป็นที่พึงประสงค์หรือไม่ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมอาจจะนำเอาผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปปรับปรุงกลไกในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งบรรยากาศอันพึงประสงค์ อันจะเป็นทางนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้และเป็นการประเมินผลย้อนกลับ (Feedback) การบริหารโรงเรียนของอาจารย์ใหญ่

๒. เป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ใหญ่โรงเรียนในโครงการโรงเรียนมัธยมส่วนภูมิภาค ซึ่งจะดำเนินงานตามแนวของโรงเรียนมัธยมแบบประสมต่อไป ในการบริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดบรรยากาศอันพึงประสงค์ขึ้นในโรงเรียน

๓. เป็นประโยชน์สำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนชั้นพิเศษโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือหัวหน้าสถานประกอบการศึกษาอื่น ๆ ในการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งบรรยากาศอันพึงประสงค์

๔. ผลของการศึกษาอาจเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารระดับสูงของกรมสามัญศึกษาในการพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน

มัธยมศึกษา และอาจเป็นแนวทางในการจัดโครงการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

๕. เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ หรือผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม ในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ที่มีอาจารย์ใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ณ โรงเรียนนั้นมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่าหนึ่งปีการศึกษา จำนวน ๒๐ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ ๑ เป็นครู อาจารย์ใหญ่ ที่ปฏิบัติราชการ ณ โรงเรียนแห่งนั้น ๆ มาแล้วไม่ต่ำกว่าหนึ่งปีการศึกษาทั้งนี้ไม่นับรวมถึงข้าราชการวิสามัญ ลูกจ้าง ครูที่ลาไปศึกษาต่อ ครูที่ไปช่วยราชการที่อื่น ตลอดจนชาวต่างประเทศที่มาช่วยสอน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ ๑ เป็นอาจารย์ใหญ่ ๑๔ คน ครูที่อยู่ในขอบเขตที่ศึกษา ๑๐๑๐ คน

๒. ตัวแปรที่ศึกษา

๑) การหาความสัมพันธ์

✓ บรรยากาศของโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ (อายุ วุฒิ ประสบการณ์)

๒) การศึกษาเปรียบเทียบ

ก) ตัวแปรอิสระ

✓ สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ (อายุ วุฒิ ประสบการณ์)

ข) ตัวแปรตาม

✓ บรรยากาศของโรงเรียน

เนื่องจากโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมทั้ง ๒๐ โรงเรียน มีอาจารย์ใหญ่ที่เป็นเพศชาย ๑๔ โรงเรียน มีอาจารย์ใหญ่เป็นเพศหญิง เพียง ๒ โรงเรียน ผู้ศึกษาจึงจำกัดตัวแปรที่เกี่ยวกับเพศ เลือกศึกษาเฉพาะอาจารย์ใหญ่ที่เป็นเพศชายเท่านั้น เพราะถ้าศึกษาอาจารย์ใหญ่เพศหญิงด้วยสัดส่วนจะต่างกันมาก อาจไม่เ็นเหตุผลที่พอเพียงในการเปรียบเทียบ
 หนึ่งปีการศึกษา ๒๕๑๖ นี้ ปีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม

จำนวน ๔ โรงเรียน ฉะนั้นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่ศึกษาจึงมีเพียง ๑๔ โรงเรียน

๓. ข้อตกลงเบื้องต้น

๑) บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ให้เห็นผลที่ได้จากแบบสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนที่กำลังศึกษาได้จาก Organizational Climate Description Questionnaire (OCDQ) ของ Halpin & Croft

๒) บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่พบหมายถึงบรรยากาศของโรงเรียนเฉพาะปีการศึกษา ๒๕๑๖ เท่านั้น บรรยายภาพของโรงเรียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาได้

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

๑. โรงเรียนมัธยมแบบประสม หมายถึงโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนมัธยมแบบประสม ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหลักสูตรกว้าง สอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่น ท้องถิ่นตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ ให้นักเรียนแต่ละคนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และความเหมาะสมของตน ภายใต้การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ ๑,๐๐๐ คน ขึ้นไป เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๕ มีอาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนชั้นพิเศษ ซึ่งดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนชั้นพิเศษ ณ โรงเรียนนั้น ๆ ไม่ต่ำกว่าหนึ่งปีการศึกษาเมื่อนับถึงเวลาที่ศึกษา

๒. อาจารย์ใหญ่ หมายถึงอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนชั้นพิเศษ เพศชาย ที่ปฏิบัติราชการ ณ โรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งนั้น ๆ มาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่าหนึ่งปีการศึกษา เมื่อนับถึงเวลาที่ทำการศึกษา

๓. ครู หมายถึงครู อาจารย์ ทั้งชายและหญิง ที่ปฏิบัติราชการ ณ โรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งนั้น ๆ เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๑ ปีการศึกษา เมื่อนับถึงเวลาที่ทำการศึกษา ไม่นับรวมถึงข้าราชการวิสามัญ ลูกจ้าง ครูที่ลาไปศึกษาต่อ ครูที่ไปช่วยราชการ ตลอดจนครูชาวต่างประเทศ

๔. สถานภาพส่วนตัว หมายถึงตำแหน่งทางสังคมที่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษามีอยู่ เมื่อเทียบกับผู้อื่นในระบบสังคมนั้น ๆ มีทั้งสถานภาพที่มาจากองค์กรและนอกองค์กร สถานภาพที่มาจากองค์กรได้แก่ ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ประสมการขึ้นในการทำงานสถานภาพที่มาจากนอกองค์กรได้แก่ อายุ วุฒิ และเพศ

๕. อาจารย์ใหญ่ที่มีประสบการณ์มาก หมายถึงอาจารย์ใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลา ๑๐ ปีขึ้นไป เมื่อนับถึงเวลาที่ทำการศึกษา

๖. อาจารย์ใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อย หมายถึงอาจารย์ใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลาต่ำกว่า ๑๐ ปีลงมา เมื่อนับถึงเวลาที่ทำการศึกษา

๗. อาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิเหมาะสม หมายถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่มีวุฒิปริญญาโททางการศึกษาสาขาบริหารการศึกษา ได้ไปศึกษาและทำงานเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสม

๘. อาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิไม่เหมาะสม หมายถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ได้ไปศึกษาและทำงาน หรือไม่ได้ไปศึกษาทำงานเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสมมีวุฒิปริญญาโททางการศึกษาสาขาอื่นที่มิใช่การบริหารการศึกษา อาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา อาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีสาขาอื่นที่มิใช่ปริญญาตรีทางการศึกษา รวมถึงอาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา

๙. อาจารย์ใหญ่ที่มีอายุน้อย หมายถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม ที่มีอายุน้อยในช่วงตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไป เมื่อนับตามปีปฏิทิน

๑๐. อาจารย์ใหญ่ที่มีอายุน้อย หมายถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่มีอายุน้อยในช่วงต่ำกว่า ๕๐ ปี ลงมา เมื่อนับตามปีปฏิทิน

* ๑๑. บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึงพฤติกรรมของคณะครูและของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนที่ศึกษา เป็นผลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน

บทที่ ๒

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจบรรยากาศของโรงเรียนและหาความสัมพันธ์ของสภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมแบบประสมกับบรรยากาศของโรงเรียน โดยอาศัยทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งต่อไปนี้คือ ทฤษฎีองค์การ ทฤษฎีระบบสังคม บรรยากาศขององค์การ

ทฤษฎีองค์การ

ทางพฤกษศาสตร์องค์การเป็นระบบสังคมอันหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบ ระเบียบสังคมนี้ได้ลักษณะ กระบวนการและปัญหาต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่เราพบในสังคมใหญ่ (ประเสริฐ แยมกลิ่นรุ่ง, ๒๕๑๔ : ๒๓) องค์การแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ องค์การที่เป็นแบบแผนและองค์การที่ไม่เป็นแบบแผน

มาร์ชและไซมอน เห็นว่าองค์การที่เป็นแบบแผนเป็นระบบของสัมพันธ์ภาพของมนุษย์ที่รวมมือกันแสดงพฤติกรรมอย่างมีเหตุผล เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่องค์การวางไว้

(Koontz, ๑๙๖๔ : ๓๔)

โรงเรียนเป็นองค์การที่เป็นแบบแผน

โรงเรียนเป็นหน่วยสังคมอย่างหนึ่งซึ่งอาจจัดเป็นสถาบัน หรือองค์การของสังคมใหญ่ก็ได้ทั้งสองอย่าง (ภิญโญ สาร, ๒๕๑๔ : ๒๒)

เควิสและคิกเกอร์สัน เห็นว่าโรงเรียนเป็นองค์การที่มีโครงสร้างที่เป็นแบบแผนที่สังเกตชัดเจนเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ดีที่สุด นั่นคือโรงเรียนเป็นหน่วยที่รับผิดชอบในการศึกษาและพัฒนาการแก่เยาวชน (Dilok Wajanasoonthorn, ๑๙๗๑ : ๑๗)

บิลเวลล์ ตั้งข้อสังเกตว่าโรงเรียนเป็นองค์การที่เป็นแบบแผนอย่างหนึ่งของสังคม เป็นหน้าที่ในการให้การศึกษามอบความรู้แก่เด็กและบุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการ โรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อการผลิตนักเรียนออกไปให้มีคุณสมบัติ หรือคุณภาพมาตรฐานระดับหนึ่ง โรงเรียนมี

บทบาทและหน้าที่ในการให้สังคมประกิต เพื่อให้นักเรียนกลายเป็นพลเมืองที่สังคมปรารถนา ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประสานกิจกรรมการศึกษา และการอบรมต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพแบบแผน (ภิญโญ สาร, ๒๕๑๔ : ๑๗๘ - ๑๗๙)

โรงเรียนเป็นองค์กรที่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของสังคม เช่น คุณลักษณะของนักเรียน ครู อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีการสอน

(Miklos, (๑๙๖๖) : ๒๔)

บทบาทของอาจารย์ใหญ่ในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียน (Mackay, ๑๙๖๖ : ๕๗ - ๕๘)

อาจารย์ใหญ่เป็นตัวจักรสำคัญยิ่งในการทำให้นักเรียน การสอนในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมีบทบาทที่สำคัญ ๒ ประการคือ

๑. บทบาทในการก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กร (Goal Achievement)

๒. บทบาทในการดำรงรักษาองค์กร (Organizational maintenance)

๑. บทบาทในการก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กร เป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งเป็นอันดับแรกของอาจารย์ใหญ่ในการดำเนินการหลายอย่างเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กร เป็นต้นว่า การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีความหมาย การวางแผน การประสานงานกับคณะครู และบุคคลอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน การประเมินผลการสอนของครู การเรียนของนักเรียน หลักสูตร ตลอดจนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นำแนวคิดใหม่ ๆ มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ให้เหมาะสมกับกาลสมัยอยู่เสมอ

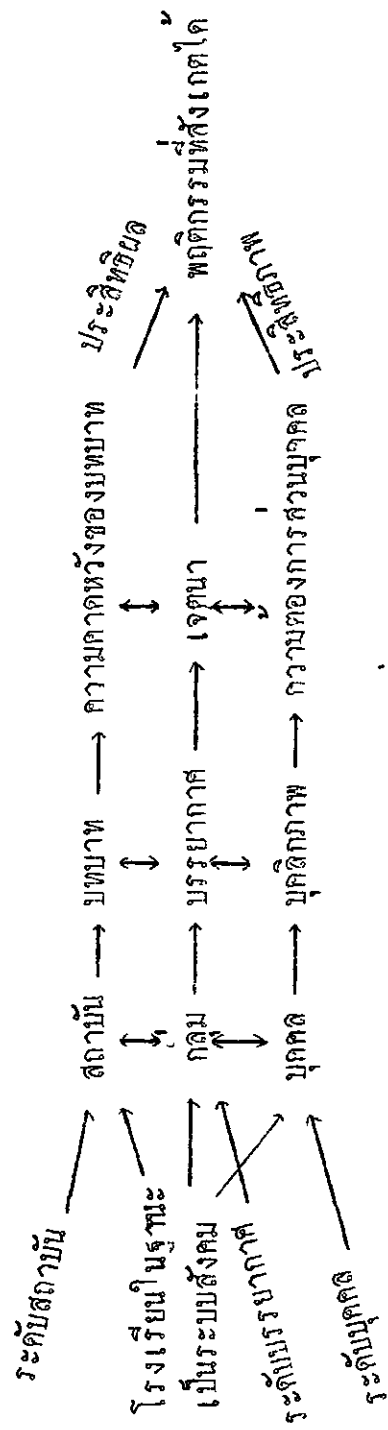
๒. บทบาทในการดำรงรักษาองค์กร อาจารย์ใหญ่มีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพขององค์กร เพื่อให้องค์กรอยู่รอด และดำเนินการให้คณะครูและบุคคลอื่นภายในโรงเรียนปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กร ฉะนั้นอาจารย์ใหญ่จึงมีบทบาทในการบำรุงขวัญของคณะครูให้ค่อย ๆ เสื่อม ให้มีความพึงพอใจในงานนักเรียนอยู่ใกระเบียบวินัยและมีขวัญดี จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เพียงพอเหมาะสมและสะดวกต่อการใช้

บทบาทที่สำคัญทั้ง ๒ ประการ ของอาจารย์ใหญ่นี้บางทีก็ส่งเสริมและสอดคล้องซึ่งกัน และกัน บางทีก็อาจขัดแย้งกันได้ อาจารย์ใหญ่ควรมีกลวิธีที่จะนำบทบาททั้งสองนี้อยู่ในลักษณะ สมดุลย์ที่เปลี่ยนแปลงได้

ทฤษฎีระบบสังคม

เกทเซลส์ (Getzels, (๑๙๕๗ : ๑๕๐ - ๑๖๕) ถือว่าการบริหารคือกระบวนการ ทางสังคม ได้สร้างโมเดลระบบสังคมขึ้นโดยมีแนวคิดที่ว่า ระบบสังคมมีองค์ประกอบหลัก ๒ ระดับ คือ ระดับสถาบันและระดับบุคคล ระดับสถาบันเป็นบทบาทและความคาดหวังของบทบาทเป็นส่วน ประกอบย่อย บทบาทหมายถึงตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ สถานที่ทำงาน สถานภาพ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้รับบทบาทนั้น ๆ ควรแสดงออกมา ส่วนความคาดหวังของบทบาท นั้นเป็นการกำหนดว่า ผู้รับบทบาทนั้น ๆ เป็นใคร ไม่ควรทำอะไรบ้างเมื่ออยู่ในบทบาทดังกล่าว ระดับสถาบันนี้เป็นปทัสฐานที่จะทำให้ระดับบุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเป้าหมาย ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพระดับบุคคลประกอบไปด้วยเอกบุคล ซึ่งแต่ละคนจะมีบุคลิภาพ เป็นของตนเองและมีความต้องการที่แตกต่างกันไป เมื่อเข้ามาอยู่ในองค์การจะต้องแสดง พฤติกรรมตามปทัสฐานที่ระดับสถาบันกำหนดไว้ ปทัสฐานขององค์การนี้บางครั้งก็สอดคล้องกัน บางครั้งก็ขัดแย้งกันกับบุคลิภาพและความต้องการส่วนบุคคลของแต่ละคนได้ ถ้าสอดคล้องกัน ก็จะแสดงพฤติกรรมที่บรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เมื่อขัดแย้งกันก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจ หรือทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมาย ขององค์การก็ได้ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของทั้งสองระดับนี้ปฏิสัมพันธ์กันเป็นแบบลูกโซ่ ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งเกิด ความขัดแย้งกัน จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขององค์การขึ้น ดังนั้นจึงมีระดับ ปฏิบัติการ (Transaction dimension) เป็นสื่อกลางของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับ สถาบันและระดับบุคคล ระดับปฏิบัติการนี้ประกอบด้วยกลุ่ม บรรยาการ ปทัสฐาน และเจตนา เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องใช้ระดับปฏิบัติการนี้ผสมกลมกลืน ระดับสถาบันและระดับบุคคล เข้าด้วยกันจนเกิดดุลยภาพที่เปลี่ยนแปลงได้ในระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ในขณะเดียวกันก็สามารถสนองตอบความต้องการส่วนบุคคลของสมาชิกขององค์การนั้น ๆ ด้วย

โรงเรียนเป็นระบบสังคม ถ้าพิจารณาตามทฤษฎีระบบสังคมของเกทเชลล์แล้วจะเห็นว่า ในระดับสถาบัน โรงเรียนกำหนดบทบาทและความคาดหวังของบทบาทไว้ให้อาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียน ขอมรับและแสดงพฤติกรรมไปตามตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ สถานภาพและสถานที่ แต่ในระดับบุคคลซึ่งประกอบไปด้วยอาจารย์ใหญ่ ครู นักเรียน ซึ่งแต่ละคนมีบุคลิกภาพของตนเอง มีความต้องการส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไปและบางครั้งอาจจะขัดกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียนก็ได้ ฉะนั้นในระดับปฏิบัติการโรงเรียนจึงต้องหาสื่อกลางระหว่างระดับสถาบัน และระดับบุคคลเพื่อสร้างพื้นฐานในการแสดงพฤติกรรม และบรรยากาศของกลุ่มชั้น เพื่อผสมกลมกลืนบทบาทและความคาดหวังของบทบาทโรงเรียนกำหนดให้อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน ปฏิบัติกับบุคลิกภาพและความต้องการส่วนบุคคลเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดคุณภาพที่เปลี่ยนแปลงได้ นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ในระดับปฏิบัติการนี้จึงก่อให้เกิดบรรยากาศของโรงเรียนขึ้น (Sen Keoyote, ๑๙๙๑ : ๑๖) ดังแสดงไว้ในโมเดลโรงเรียนในฐานะที่เป็นระบบสังคมในรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ แสดงโมเดลของโรงเรียนในฐานะเป็นระบบสังคม (Owens, ๑๙๙๐ : ๙๘)

บรรยากาศของโรงเรียน (School Organizational Climate)

บรรยากาศของโรงเรียนนี้ ฮาลบินและครอฟท์ เป็นผู้ศึกษาครั้งแรกในปี ๑๙๖๓ โดยสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมทางการบริหารขององค์กร เรียกว่า The Organizational Climate Description Questionnaire (OCDQ) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๘๑ โรงเรียน ที่สุ่มตัวอย่างมาจากรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา ๖ รัฐ ดำเนินการโดยนักวิจัยใหญ่และครูจำนวน ๑,๑๕๑ คน ตอบแบบสอบถาม แล้วสรุปออกมาเป็นบรรยากาศของโรงเรียนแบบต่าง ๆ (Gue, ๑๙๗๐ : ๓) การศึกษาของบุคคลทั้งสองนี้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาของอเมริกาในปัจจุบันมาก จึงนี้ผู้ใช้ OCDQ ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนเป็นจำนวนมาก

มีผู้กล่าวถึงบรรยากาศของโรงเรียนด้วยชื่อต่าง ๆ ดังนี้ คือ Atmosphere, Culture, Syntality, Climate บางคนใช้ว่า Morale ฮาลบินและครอฟท์ อธิบายว่า Morale เป็นเพียงหนึ่งอันแปรผันที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศขององค์กร คำที่ซ้ำมากที่สุด คือ Climate (Gue, ๑๙๗๐ : ๑)

บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะของเอกบุคคลอันใด บรรยากาศขององค์กรก็เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์กรนั้น (Halpin, ๑๙๖๖ : ๑๓๑) บุคลิกภาพหมายถึงแบบของพฤติกรรมหรือลักษณะของการตอบสนองของเอกบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม เขาก็จะใช้พฤติกรรมแบบเดียวกันตนเองตอบสิ่งแวดล้อมที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ในทำนองเดียวกัน องค์กรมีแนวโน้มที่มีภาวะการปรับตัวให้สมดุลย์ (A Steady or Homeostatic State) ของกระบวนการภายในและความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาไว้ให้องค์กรอยู่รอด ภาวะการปรับตัวให้สมดุลย์ของแต่ละองค์กรนี้แตกต่างกันไป แนวจะเป็นองค์กรชนิดเดียวกัน มีโครงสร้างอย่างเดียวกันก็ตาม อาร์กายริส เรียกภาวะการปรับตัวให้สมดุลย์ขององค์กรนี้ว่า "บรรยากาศขององค์กร" (Gue, ๑๙๗๑ : ๒ - ๓)

นอกจากนี้ผู้กล่าวถึงบรรยากาศขององค์กรพอที่จะประมวลได้ดังนี้

โอเวนส์ (Owens, ๑๙๗๐ : ๑๖๗) เห็นว่าบรรยากาศของโรงเรียน คือเอกลักษณ์ของโรงเรียน (Individuality of School) บางทีเรียกว่า Atmosphere of School, The School Climate, Tone of School, Personality of School
บรรยากาศของโรงเรียนแสดงความรู้สึกขององค์กร

มิเกลอส (Miklos, ๑๙๗๐ : ๓๗๖) กล่าวโดยสรุปว่าบรรยาการขององค์การหมายถึงคุณลักษณะของความสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งเกิดจากมวลสมาชิกขององค์การ และระหว่างองค์การกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การ พูดอย่างกว้าง ๆ ได้ว่า บรรยาการขององค์การหมายถึงลักษณะของกระบวนการภายใน เช่น ทัศนคติ การปฏิสัมพันธ์ และพฤติกรรมอื่น ๆ ของสมาชิกขององค์การ บรรยาการของโรงเรียนอาจหมายถึงบุคลิกภาพของโรงเรียน คล้าย ๆ กับขวัญของโรงเรียน แต่แตกต่างจากขวัญในข้อที่ว่า บรรยาการของโรงเรียนมีความหมายกว้างกว่า เพราะขวัญเป็นเพียงหนึ่งในแปดมิติของบรรยาการของโรงเรียนเท่านั้น

ซูป กาญจนประกร (ซูป กาญจนประกร, ๒๕๑๕ : ๑ - ๑๐) บุคลิกภาพขององค์การ หมายถึง ภาวะอันเกิดจากผลแห่งการรวมกันของพฤติกรรมการบริหารที่องค์การมีอยู่โดยได้รับและสะสมมาตลอดเวลาที่องค์การนั้นพัฒนาเป็นลำดับ จนมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ขององค์การนั้น

กาลปินและครอฟท์ (Gue, ๑๙๗๑ : ๒๑) บรรยาการของโรงเรียนหมายถึงพฤติกรรมของคณะครู และของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียน พฤติกรรมของคณะครูมี ๔ มิติ ได้แก่ ประสานงาน กีดกัน ขวัญ สนิทสนม พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่มี ๔ มิติ คือ เห็นทาง บุ่งเฉพาะงาน กระตุ้นเตือน คุ้ยพินิจ

มิติทั้งแปดของบรรยาการของโรงเรียน (Halpin, ๑๙๖๖ : ๑๕๐ - ๑๕๑)

มิติทั้งแปดของบรรยาการของโรงเรียนแยกเป็นพฤติกรรมของคณะครูและพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ ดังนี้คือ

ก. พฤติกรรมของคณะครู

๑) ประสานงาน (Disengagement) หมายถึงพฤติกรรมที่คณะครูรู้สึกลำบากใจในการปฏิบัติงานรวมกัน

๒) กีดกัน (Hindrance) หมายถึงพฤติกรรมที่คณะครูรู้สึกว่าอาจารย์ใหญ่นอบน้อมภาระหนักเกินไป ทั้งงานประจำและงานอื่น ๆ พร้อมทั้งต้องปีกรรบบการและกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะครูเห็นว่าไม่จำเป็น จึงคิดว่าอาจารย์ใหญ่กีดกันตนมากกว่าที่จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้

๓) ขวัญ (Esprit) หมายถึงพฤติกรรมที่คณะครูรู้สึกว่าการทางสังคมของคนที่ได้รับการตอบสนองอย่างเป็นที่พอใจ ในขณะที่เดียวกันก็ตั้งใจทำงานเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์การด้วย

๔) สนิทสนม (Intimacy) หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์อันดีของครูดำเนินไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้อาจจะไม่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานก็ได้

ข. พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่

๕) เห็นห่าง (Aloofness) หมายถึงพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ดำเนินไปอย่างมีแบบแผน คำนึงถึงกฎข้อบังคับ และนโยบาย ตำแหน่งหน้าที่มากกว่าตัวบุคคล ไม่ชอบพบปะกับครูอย่างกันเองหรือแบบตัวต่อตัว จึงทำให้อาจารย์ใหญ่เห็นห่างจากครู

๖) มุ่งเฉพาะงาน (Production Emphasis) หมายถึงการที่อาจารย์ใหญ่อำนวยการควบคุมตรวจตรา และนิเทศงานแก่ครูอย่างใกล้ชิด การติดต่อสื่อสารในโรงเรียนเป็นแบบทางเดียว จากเบื้องบนลงมาเท่านั้น ถือว่าครูต้องปฏิบัติงานตามคำสั่ง ไม่ยอมรับฟังข้อคิดเห็น หรือปรึกษาตอบสนองใด ๆ ของครูทั้งสิ้น

๗) กระตุ้นเตือน (Thrust) หมายถึงอาจารย์ใหญ่พยายามปรับปรุงโรงเรียนโดยไม่ได้นิเทศงานแก่ครูอย่างใกล้ชิดแต่ทำหน้าที่เป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อจูงใจครูให้ปฏิบัติงาน

๘) คุลยพินิจ (Consideration) หมายถึงอาจารย์ใหญ่ปฏิบัติต่อครูอย่างมีมนุษยธรรมและคุณธรรม พร้อมทั้งให้ความอบอุ่นแก่ครู

แบบของบรรยากาศของโรงเรียน (Halpin, ๑๙๖๖ : ๑๙๘ - ๑๙๑)

บรรยากาศของโรงเรียนมี ๖ แบบ มีลักษณะต่อเนื่องกันจากปลายสุดด้านหนึ่งไปยังอีกปลายสุดด้านหนึ่ง (Continuum) คือมีลักษณะต่อเนื่องกันจากบรรยากาศเปิด ไปจนถึงบรรยากาศปิด ดังนี้คือ

๑) บรรยากาศเปิด (The Open Climate) เป็นบรรยากาศที่สมาชิกขององค์การมีส่วนร่วมประสานงานกันดี คณะครูรู้สึกว่าภาระงานไม่หนักเกินไป อาจารย์ใหญ่อำนวยความสะดวกให้ครูปฏิบัติงานด้วยดี คณะครูมีความพึงพอใจในงาน มีแรงจูงใจไม่สั่นคลอน มีความสนิทสนมกันดีพอสมควร รู้สึกภูมิใจในโรงเรียนของตน ทำให้

โรงเรียนก้าวหน้าอยู่เสมอ อาจารย์ใหญ่สามารถบูรณาการบทบาทตามหน้าที่ให้กลมกลืนกับบุคลิกภาพของตนได้อย่างแนบเนียน ดังนั้นจึงมีพฤติกรรมที่แท้จริงอันพึงประสงค์ (genuine) อาจารย์ใหญ่ทำงานหนัก และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของครู ช่วยเหลือครูด้วยวิธีต่าง ๆ ไปทั่วทั้งเห็นทางจากครู กฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นมีลักษณะยืดหยุ่นได้และไม่คำนึงถึงตัวบุคคล อาจารย์ใหญ่ไม่จำเป็นต้องควบคุมนิเทศงานแก่ครูอย่างใกล้ชิด เพราะครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างค่อยเป็นค่อยไปอิสระเสรีภาวะการนำเกิดขึ้นได้ง่าย และเหมาะสมซึ่งบางครั้งก็มาจากอาจารย์ใหญ่ บางครั้งก็มาจากคณะครู อาจารย์ใหญ่สามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี จึงทำให้งานขององค์การบริหารบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ขณะเดียวกันก็ไม่ขัดต่อความต้องการทางสังคมของสมาชิกในองค์กร

๒) บรรยากาศอิสระ (The Autonomous Climate) เป็นบรรยากาศที่ภาวะการนำมาจากคณะครูมากกว่าเนื่องจากอาจารย์ใหญ่ให้เสรีภาพแก่ครูอย่างสมบูรณ์ที่จะปฏิบัติการใด ๆ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์การและความพึงพอใจในความต้องการทางสังคมของคณะครู แต่ความพึงพอใจในความต้องการทางสังคมมีมากกว่าผลสัมฤทธิ์ของงาน คณะครูร่วมมือประสานงานกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ภาระงานไม่หนักเกินไป อาจารย์ใหญ่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ครูขวัญของคณะครูคือ เนื่องจากความต้องการทางสังคมของตนได้รับการตอบสนองให้เป็นที่ยอมรับอย่างใดก็ตาม ขวัญของคณะครูยังไม่ดีเท่ากับบรรยากาศเปิด

อาจารย์ใหญ่เห็นทางจากครูบ้างเนื่องจากบริหารโรงเรียนคล้ายองค์การธุรกิจและค่อนข้างจะไม่คำนึงถึงตัวบุคคล ภาวะการนำของอาจารย์ใหญ่ เป็นแบบสร้างวิธีการและกฎเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับครู แต่ไม่เคยตรวจสอบดูด้วยตนเองว่า งานดำเนินไปหรือไม่ ไม่มีการบังคับหรือชักจูงให้คณะครูทำงาน อาจารย์ใหญ่ปล่อยให้ครูทำงานไปตามความสามารถของตนเองโดยควบคุมเพียงเล็กน้อย อาจารย์ใหญ่พยายามสนองความต้องการทางสังคมของครู เช่นเดียวกับที่อาจารย์ใหญ่ทั้งหลายพึงกระทำ อาจารย์ใหญ่ทำงานหนักและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู คำนึงถึงสวัสดิการของครู พฤติกรรมทางการบริหารของอาจารย์ใหญ่เป็นแบบที่แท้จริงอันพึงประสงค์และยืดหยุ่นได้ แต่ก็น้อยกว่าแบบเปิด

๓) บรรยากาศควบคุมตรวจตรา (The Controlled Climate) เป็นบรรยากาศที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักและไปคำนึงถึงตัวบุคคล ทุกคนทำงานหนักตามความอำนวยการและความคุมของอาจารย์ใหญ่อยู่ตลอดเวลา มีเวลาสังสรรค์กันฉันท์มิตรน้อย พฤติกรรมของกลุ่มมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มากกว่าจะสนองตอบความต้องการทางสังคมของสมาชิกขวัญของคณะครูคือ บรรยากาศแบบนี้บีบแวนำไปเป็นทางเปิด อาจารย์ใหญ่อำนวยการควบคุมให้ครูทำงานตามคำสั่งแต่อย่างเดียว ครูมีภาระหนักทั้งงานประจำงานสารบรรณ และงานอื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา การอำนวยการความสะดวกในการทำงานมีเพียงเล็กน้อย ขาดการประสานงานขวัญของครูสูงกว่าปานกลาง ความพึงพอใจในงานมาจากผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน

อาจารย์ใหญ่อำนวยการและควบคุมตรวจตราให้ครูทำงานตามความเห็นของตนฝ่ายเดียว โดยยึดหยุ่นบ้างเล็กน้อย อาจารย์ใหญ่เห็นห่างจากครูโดยการเขียนแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ไว้เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การมากกว่าจะคำนึงถึงความต้องการของสมาชิกขององค์การ ภาวะการนำมาจากอาจารย์ใหญ่เกือบทั้งหมด มอบความรับผิดชอบให้คณะครูเพียงเล็กน้อย

๔) บรรยากาศสนิทสนมคุ้นเคย (The Familiar Climate) ลักษณะเด่นของบรรยากาศแบบนี้คือสัมพันธ์ภาพฉันท์มิตร ของอาจารย์ใหญ่และคณะครูเห็นได้ชัดแจ้ง ความต้องการทางสังคมของสมาชิกองค์การได้รับการตอบสนองมากเกินไป การอำนวยการและความคุมให้งานบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์การมีเพียงเล็กน้อย ภาวะการนำมาจากครูมากกว่าแต่ก็จะไปเกี่ยวกับงานขององค์การ ขาดการประสานงาน ผู้ที่แนะนำวิธีการทำงานแก่คนอื่นมีมากเกินไป อาจารย์ใหญ่ไม่ให้ครูมีภาระหนักในการทำงาน พยายามหาวิธีการช่วยเหลือให้ครูทำงานอย่างง่าย ๆ สัมพันธภาพของคณะครูดีทุกคนมีลักษณะเป็นสมาชิกของครอบครัวใหญ่ที่มีความสุข ขวัญและความพึงพอใจในงานของครูมีปานกลาง ซึ่งได้มาจากความพึงพอใจในการที่ความต้องการทางสังคมของตนได้รับการตอบสนอง

พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่เป็นไปในทางทำให้ทุกคนมีความสุขอย่างยิ่ง เอาใจใส่ต่อสวัสดิการของครูมาก ต้องการให้คณะครูยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มโดยไม่มีอะไรแตกต่างจากคนอื่น ๆ ไม่ทำตัวเหินห่างจากครู คำนึงถึงตัวบุคคลเป็นกันเองกับครู ทั้งกฎเกณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูเพียงเล็กน้อย ไม่มุ่งถึงผลงาน ไม่มีการตรวจตรา

ว่าครูปฏิบัติงานได้ถูกต้องหรือไม่ ไม่มีใครทำงานจนเต็มความสามารถ ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์
การทำงานของครู คณะครูเป็นฝ่ายกระตุ้นเตือนอาจารย์ใหญ่

๕) บรรยากาศแบบพอลิครองลูก (The Paternal Climate) เป็นบรรยากาศแบบคุณพ่อรู้ดี อาจารย์ใหญ่ทำตัวเป็นผู้รู้ดีทุกอย่างภาวะการนำมาจากอาจารย์ใหญ่คนเดียว
อาจารย์ใหญ่เข้าไปรวมในกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียน เป็นคนอำนวยความสะดวก สั่งการ และ
ควบคุมตรวจตรา ให้ครูทำทุกอย่างตามความเห็นของตนอย่างใกล้ชิด คล้าย ๆ กับโรงเรียน
นี้เป็นของอาจารย์ใหญ่คนเดียว อาจารย์ใหญ่ไม่เห็นทางจากครูแต่ไม่สามารถควบคุมและสนใจ
ให้ครูทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้อีกทั้งเป็นการสนองความต้องการทางสังคมของ
ตนมากกว่าของคณะครูอีกด้วย พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่เป็นแบบไม่แท้จริงอันพึงประสงค์
คณะครูขาดการประสานงาน ไม่สนิทสนมกัน แยกแยะเป็นก๊กเป็นเหล่า ไม่มีความพยายามใน
การทำงานทั้ง ๆ ที่ภาระงานของครูไม่ค่อนหนักทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ใหญ่เป็นคนทำเสียเอง
เป็นส่วนใหญ่ ขวัญของครูต่ำมาก บรรยากาศแบบนี้ค่อนข้างไปในทางปิด

๖) บรรยากาศปิด (The Closed Climate) บรรยากาศแบบนี้เป็นแบบปิด
ที่สุด ความต้องการทางสังคมของครูและวัตถุประสงค์ขององค์การไม่ได้รับการตอบสนองให้
เป็นที่พอใจ อาจารย์ใหญ่ไม่มีประสิทธิภาพที่จะอำนวยความสะดวกให้ครูทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
ของโรงเรียน ไม่สนใจในสวัสดิการของครู ขาดการประสานงาน อาจารย์ใหญ่ไม่อำนวยความสะดวก
ความสะดวกในการปฏิบัติงานให้แก่ครู ขวัญของครูต่ำที่สุด ความพอใจในงานต่ำมาก คณะครู
มีความสนิทสนมกันปานกลาง อาจารย์ใหญ่เห็นทางจากครูมาก ควบคุมและอำนวยความสะดวกให้ครู
ทำงานโดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคล ตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้ครูทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของ
โรงเรียนแต่ไม่เป็นที่เชื่อถือของครู เพราะอาจารย์ใหญ่ไม่เห็นตัวอย่างที่ดีแก่ครูมักจะพูดอย่าง
หนึ่งแต่จะทำอีกอย่างประสงค์จะให้ครูมีความริเริ่ม แต่ไม่ให้เสรีภาพแก่ครู อาจารย์ใหญ่ขาด
ลักษณะนำไม่สาารถจูงใจครูให้ทำงาน พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่เป็นแบบที่แท้จริงอันพึง
ประสงค์น้อยที่สุด

บรรยากาศเปิดเป็นที่พึงประสงค์ขององค์การ ซึ่งฮาลบินเปรียบเสมือนคนคือ บรรยากาศ
ปิดเปรียบเสมือนคนที่สังคมไม่ต้องการ เป็นบรรยากาศที่ไม่พึงประสงค์ โรงเรียนที่มี
บรรยากาศปิดนั้นมีความฉกฉวยทั้งครูและนักเรียน ควรแก้ไขโดยด่วน

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศของโรงเรียน (Heller, ๑๙๖๘ : ๔๐๔ - ๔๑๑)

ฮาลบินและครอฟท์เห็นว่าตัวแปรต่อไปนี้คืออิทธิพลต่อบรรยากาศของโรงเรียน คือ.-

- ๑) สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครู อาจารย์ใหญ่
- ๒) ประวัติดุริยคุณภาพของครู อาจารย์ใหญ่
- ๓) คุณภาพของนักเรียน
- ๔) ทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน
- ๕) อาคารสถานที่
- ๖) แหล่งที่ตั้งโรงเรียน
- ๗) เงินเดือนครู
- ๘) นโยบายทางการศึกษาและการบริหารโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. งานวิจัยของต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson, ๑๙๖๔) ใช้ OCDQ วิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศโรงเรียนประถมศึกษา รัฐมินนิโซตา จำนวน ๑๕๔ โรงเรียน สุ่มตัวอย่างมา ๘๑ โรงเรียน ทำการตอบแบบสอบถาม OCDQ ครูใหญ่ตอบ The Personality Factor Questionnaire, The Study of Values แบบสำรวจชีวิตประวัติดูพบว่า

- ๑) บุคลิกภาพของผู้นำ สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการเป็นผู้นำ
 - ๒) อายุ เพศ ฐานะการสมรส พื้นฐานทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานของอาจารย์ใหญ่ จำนวนครูในโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียน
- คุก (Cook, ๑๙๖๖) ใช้ OCDQ และ LBDQ สอบถามครูจำนวน ๓๐๓ คน จาก ๒๐ โรงเรียน ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า

- ๑) ภาวะผู้นำในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันไปตามแบบของบรรยากาศโรงเรียน
- ๒) ขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็กมีบรรยากาศเปิด โรงเรียนขนาดใหญ่มีบรรยากาศปิด
- ๓) อายุของครูส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน

ฮิวจ์ส (Hughes, ๑๙๖๕) ใช้ OECD ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนในเขตการศึกษาต่าง ๆ ของรัฐโอไฮโอ พบว่ากลุ่มโรงเรียนที่ขึ้นวรรณกรรมการศึกษา ปีบรรยากาสเปิดมากกว่า กลุ่มโรงเรียนที่ไปได้อีก

แทนเนอร์ (Tanner, ๑๙๖๖) ใช้ OECD ศึกษาเกี่ยวกับจำนวน ๘๖๖ คน ในโรงเรียนที่อยู่ในเขตการศึกษาของ The Detroit Metropolitan Area จำนวน ๕ เขต เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ๕ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๕ โรงเรียนประถมศึกษา ๘ โรงเรียนพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบรรยากาสเปิด โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นปีบรรยากาสสนิทสนมคุ้นเคย โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายปีบรรยากาสปิด

วินเตอร์ จูเนียร์ (Winter, ๑๙๖๘) ใช้ OECD ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษา ๓๐ โรงเรียน ซึ่งสุ่มตัวอย่างมาจากโรงเรียนประถมศึกษา ๑๒๕ โรงเรียน ใน Middle Tennessee พบว่า

๑) บรรยากาสของโรงเรียนมีลักษณะต่อเนื่องกันระหว่างบรรยากาสปิดกับบรรยากาสแบบพอปกครองลูก

๒) สถานภาพของครู สัมพันธ์กับบรรยากาสของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

๓) สถานภาพของครูในด้านอายุ สัมพันธ์กับบรรยากาสของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ มากกว่าตัวแปรทางสถานภาพของครูด้านอื่น ๆ

แมคเคลาด์ (McLeod, ๑๙๖๘) ใช้ OECD ศึกษาเกี่ยวกับครูในโรงเรียนประถมศึกษา ๕๖ โรงเรียน ในเขตการศึกษาใหญ่ ๆ แถบซานเปียร์โรคาโลราโด กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและครูใหญ่จำนวน ๑,๑๒๐ คน พบว่า

๑) บรรยากาสของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน คือ บรรยากาสเปิด ๖ โรงเรียน บรรยากาสอิสระ ๑๒ โรงเรียน บรรยากาสควบคุมตรวจสอบจรรยา ๑ โรงเรียน บรรยากาสสนิทสนมคุ้นเคย ๑๑ โรงเรียน บรรยากาสแบบพอปกครองลูก ๒ โรงเรียน บรรยากาสปิด ๒๓ โรงเรียน

๒) จำนวนครู สัมพันธ์กับบรรยากาสของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญยิ่งโรงเรียนที่มีจำนวนครูน้อยลงเท่าไร บรรยากาสโรงเรียนยิ่งเปิดมากขึ้นเท่านั้น ตรงข้ามโรงเรียนที่มีจำนวนครูมากขึ้นเท่าไร บรรยากาสของโรงเรียนยิ่งปิดมากขึ้นเท่านั้นด้วย

- ๓) ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะบ่งถึงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของอาจารย์ใหญ่กับบรรยากาศของโรงเรียน
- ๔) อาจารย์ใหญ่หญิงมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดบรรยากาศเปิดมากกว่าอาจารย์ใหญ่ชาย
- ๕) อาจารย์ใหญ่ที่มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ใหญ่มากแล้วตั้งแต่ ๖ ปีลงมา โรงเรียนมีแนวโน้มที่จะมีบรรยากาศเปิดมากขึ้น
- ๖) อาจารย์ใหญ่ที่มีประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ใหญ่ตั้งแต่ ๗ ปี ขึ้นไปและเคยเป็นครูมาก่อน โรงเรียนมีแนวโน้มที่จะมีบรรยากาศเปิดมากขึ้น
- ๗) ครูที่มีอายุตั้งแต่ ๓๕ ปีขึ้นไป มีความเห็นว่าโรงเรียนมีบรรยากาศเปิดส่วนครูที่มีอายุน้อยกว่า ๓๕ ปี มีความเห็นว่าโรงเรียนมีบรรยากาศปิด
- ๘) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก มีแนวโน้มที่จะมีบรรยากาศเปิด

โพนุชกา (Ponushka, ๑๙๗๐) ศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอาจารย์ใหญ่ทำงานประจำอยู่ในโรงเรียนนั้นเป็นเวลาหนึ่งปีขึ้นไป จำนวน ๒๖ โรงเรียน ใช้ OCDQ กับอาจารย์ใหญ่และครู จำนวน ๔๔๗ คน ใช้ Iowa Test of Basic Skills (ITBS) กับนักเรียนเกรด ๕, ๖ จำนวน ๒,๓๐๐ คน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

บริกเนอร์ (Brickner, ๑๙๗๑) ใช้ OCDQ และ LEDQ ประเมินตัวศึกษาครูใหญ่ ครู ของโรงเรียนในนอร์ทดาโกตา พบว่า

- ๑) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างแนวทัศนะของครูใหญ่กับแนวทัศนะของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้นำ
- ๒) พฤติกรรมของผู้นำมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
- ๓) พฤติกรรมของผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครูในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
- ๔) ขวัญเป็นบิติคันเดียวของ OCDQ ที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนครูในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
- ๕) พื้นฐานทางการศึกษาเป็นตัวแปรตัวเดียวเท่านั้น ที่ส่งผลถึงความคิดริเริ่มและคุณประโยชน์ได้มากที่สุด

๖) พื้นฐานทางการศึกษา เป็นตัวแปรที่ส่งผลถึงบรรยากาศของโรงเรียน

ร็อดเจอร์ส (Rodgers, ๑๙๗๒) ได้ให้ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในรัฐมิสซิสซิปปี ตอบแบบสอบถาม OCDQ โดยใช้ School Morale Scale กับนักเรียนพบว่าขวัญของนักเรียนในโรงเรียนบรรยากาศเปิด แตกต่างจากขวัญของนักเรียนในโรงเรียนบรรยากาศปิดอย่างมีนัยสำคัญ

ข. งานวิจัยในประเทศ

ธีระ รุกขเจริญ (ธีระ รุกขเจริญ, ๒๕๑๒) ใช้ OCDQ ที่ปรับปรุง แปลและเรียบเรียงสำหรับการวิจัยระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครูในประเทศไทย พบว่า

๑) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความเชื่อถือได้สูงพอสมควร

ก) พฤติกรรมส่วนรวม มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้เท่ากับ ๐.๘๓

ข) พฤติกรรมส่วนรวมของคณะอาจารย์ มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้เท่ากับ ๐.๘๕

ค) พฤติกรรมส่วนรวมของหัวหน้าสถาบัน มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้เท่ากับ ๐.๗๗

๒) ระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครูส่วนรวมมีแนวโน้มเป็นประเภทเปิดโอกาส

๓) อาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง มีแนวทัศนะเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริหารเป็นประเภทเปิดโอกาสทั้งสิ้น

๔) โรงเรียนฝึกหัดครูมีแนวทัศนะเป็นประเภทอิสระในขณะที่ยุทธศาสตร์เป็นประเภทเปิดโอกาส

ครรชิต ตรานุชรัตน์ (ครรชิต ตรานุชรัตน์, ๒๕๑๓) ใช้ OCDQ วิจัยกับคณะครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง จำนวน ๔๔ โรงเรียนตัวอย่างมา ๕๓๐ คน (ร้อยละ ๕๐ จากคณะครูทั้งหมด ๑,๘๘๓ คน) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ โดยคำนวณคิดเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน T - Test เพื่อ

ค้นหาความเชื่อได้ และทดสอบนัยสำคัญตามลำดับ ผลวิจัยสรุปได้ดังนี้

- ๑) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อถือได้สูงมาก ($r = 0.93$)
- ๒) ครูชายกับครูหญิง มีแนวทัศนะเกี่ยวกับระบบพฤติกรรมในการบริหารเป็นประเภทเปิดโอกาสคล้ายคลึงกันทั้งสองเพศ
- ๓) ระบบพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนรัฐบาลประเภทมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม มีแนวโน้มเป็นประเภทเปิดโอกาส
- ๔) โรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี โรงเรียนสหศึกษา มีแนวโน้มเป็นระบบพฤติกรรมในการบริหารเป็นประเภทเปิดโอกาสทั้งสิ้น
- ๕) โรงเรียนชายขนาดใหญ่ และโรงเรียนสหศึกษาขนาดเล็กที่เลือกวิเคราะห์ประเภทละแห่ง มีแนวโน้มเป็นระบบพฤติกรรมในการบริหารเป็นประเภทเปิดโอกาส โรงเรียนสตรีขนาดกลางที่เลือกวิเคราะห์แห่งหนึ่งมีแนวโน้มเป็นระบบพฤติกรรมในการบริหารประเภทอิสระ

สมมติฐานในการวิจัย

๑. บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากกับที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยแตกต่างกัน
๒. บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมกับที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมแตกต่างกัน
๓. บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากกับที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยแตกต่างกัน
๔. บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีลักษณะเปิดมากกว่าบรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย
๕. บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสม มีลักษณะเปิดมากกว่าบรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม
๖. บรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก มีลักษณะเปิดมากกว่าบรรยายภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย
๗. สถานภาพส่วนตัวซึ่งได้แก่ อายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมมีความสัมพันธ์กับบรรยายภาพของโรงเรียน

วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็่นอาจารย์ใหญ่และ ครูโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา ๒๕๑๖ (๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๖ - ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๗) จำนวน ๒๐ โรงเรียน มีครูและอาจารย์ใหญ่จำนวน ๒,๐๖๓ คน

กลุ่มตัวอย่างเป็่นอาจารย์ใหญ่และครูโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ทำการสอนในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ซึ่งสุ่มโดยวิธีธรรมดา (Simple Random Sampling) มา ๑๔ โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด ๒๐ โรงเรียน เป็่นอาจารย์ใหญ่ ๑๔ คนและครู ๑,๐๑๐ คน รวมเป็่นจำนวนทั้งหมด ๑,๐๒๔ คน รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างได้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ ๑๔

การศึกษาค้างนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมกับบรรยากาศของโรงเรียนสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ในที่นี้หมายถึง อายุ วุฒิ และประสบการณ์ในการเป็่นอาจารย์ใหญ่ ซึ่งแยกออกเป็น ๖ กลุ่ม คือ อายุมากอายุน้อย วุฒิเหมาะสม วุฒิไม่เหมาะสม ประสบการณ์มาก ประสบการณ์น้อย ดังปรากฏในภาคผนวก ตารางที่ ๑๕

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ได้แก่วิธีแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ประวัติส่วนตัว แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน

ประวัติส่วนตัว เป็่นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี ๕ ข้อ ข้อที่ ๑ - ๔ เป็่นแบบเติมคำ สำหรับอาจารย์ใหญ่และครูเติมคำหรือข้อความเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ส่วนข้อที่ ๕ สำหรับอาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่กำหนดให้จำนวน ๑๕ ข้อความ

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน ได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวของ Halpin. A.W. (๑๙๖๖) และในการสร้างครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของ ครรรชิต ทรานูชรตัน ซึ่งปรับปรุงมาจาก Organizational Climate Description Questionnaire (OCDQ) Form ๔ เช่นกัน ประกอบด้วยผู้วิจัยได้เปลี่ยนข้อความที่เป็นคำตอบแสดงความคิดเห็นของ Halpin & Croft จาก เกิดขึ้นมากที่สุด เกิดขึ้นน้อย ๆ เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง เกิดขึ้นน้อย มาเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ๔,๓,๒,๑ ตามลำดับ

แบบสอบถามชุดนี้มีข้อความ ๖๔ ข้อ และแบ่งออกเป็น ๔ หมวด ใน ๔ หมวด แรกแสดงถึงพฤติกรรมของครู ส่วน ๔ หมวดหลัง แสดงถึงพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่

หมวดที่ ๑	มี ๑๐ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"ความไม่ประสานงาน"
หมวดที่ ๒	มี ๖ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"ความกีดกัน"
หมวดที่ ๓	มี ๑๐ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"ขวัญ"
หมวดที่ ๔	มี ๙ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"ความสนิทสนม"
หมวดที่ ๕	มี ๔ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"ความเห็นต่าง"
หมวดที่ ๖	มี ๙ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"การมุ่งเฉพาะงาน"
หมวดที่ ๗	มี ๔ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"ความกระตุนเตือน"
หมวดที่ ๘	มี ๖ ข้อ	ถามเกี่ยวกับ	"ดุลยพินิจ"

การทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

จากการทดลองใช้แบบสอบถามนี้กับครูโรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๖๐ คน เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖ ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น ๐.๙๐๑ ซึ่งหาโดยวิธี Coefficient - alpha ส่วนความเที่ยงตรงนั้นได้พิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและสาระสำคัญของแบบสอบถามเป็นรายชื่อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

๑. ทำหนังสือยื่นต่อกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ดังปรากฏในภาคผนวก หน้า (๑๒) กองการมัธยมศึกษาได้อนุญาตและออกหนังสือนำถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม ดังปรากฏในภาคผนวก หน้า (๑๔)

๒. วิธีการส่งแบบสอบถาม การส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้ ๒ วิธี คือ

วิธีที่ ๑ ส่งทางไปรษณีย์สำหรับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยรู้จักครูบางคนในโรงเรียนนั้น ๆ จำนวน ๑๓ โรงเรียน โดยขอความอนุเคราะห์จากท่านเหล่านั้นโรงเรียนและ ๑ คน ทางจดหมายให้เป็นผู้ช่วยรวบรวมและส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ เช่นเดียวกัน

วิธีที่ ๒ ไปติดต่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ใหญ่ด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีครูที่ผู้วิจัยรู้จักและอยู่ในจังหวัดที่ไม่ใกล้นัก ซึ่งมีเพียง ๑ โรงเรียนเท่านั้น อาจารย์ใหญ่ช่วยแจกและรวบรวมแบบสอบถามแล้วส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

เวลาที่ใช้ในการกรอกแบบสอบถามฉบับนี้ประมาณ ๒๐ นาที ก่อนที่จะลงมือกรอกแบบสอบถามได้เขียนคำสั่งชี้แจง และมีตัวอย่างแสดงการบันทึกข้อมูลให้ดูประกอบอีกด้วย การส่งแบบสอบถามครั้งนี้ได้กระทำในระหว่างวันที่ ๔ - ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๖

๓. สำหรับโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามีจำนวนที่ไม่น่าพอใจ ผู้วิจัยได้เขียนจดหมายขอความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยรวบรวมอีกครั้งหนึ่ง แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับแบบสอบถามเพิ่มเติม

๔. สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายไปขอความช่วยเหลือจากผู้รวบรวมอีก แต่ไม่ได้ผล

๕. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างและที่ได้รับกลับคืนมา แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ ๑๖

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบดู ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างกาเครื่องหมายครบทุกข้อของแบบสอบถาม มีแบบสอบถามบางข้อที่ผู้กาตอบเติมมาตราส่วนประมาณค่าที่กำหนดไว้ จาก ๑, ๒, ๓, ๔ ออกไปเป็นค่า ๕, ๖, ๗ แล้วกาบนเลข ๘ ผู้วิจัย

จึงเทียบว่ากลุ่มตัวอย่างกาเครื่องหมายตรงมาตราส่วนที่ ๔ ซึ่งเป็นค่าสูงสุดของแบบสอบถามแต่ละขอ

การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว จึงรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ถ้ากา X บนเลข ๔ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุด จะได้คะแนน ๔
 ถ้ากา X บนเลข ๓ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างมาก จะได้คะแนน ๓
 ถ้ากา X บนเลข ๒ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้งจะได้

คะแนน ๒

- ถ้ากา X บนเลข ๑ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นน้อยมาก จะได้คะแนน ๑

การเจาะบัตรข้อมูล

มีวิธีการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

๑. การกำหนดรหัส

คอลัมน์	รายการ	รหัส
๑ - ๒	ชื่อโรงเรียน	๐๑ : โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย
		๐๒ : โรงเรียนนครสวรรค์
		๐๓ : โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
		๐๔ : โรงเรียนรอยเอ็ดวิทยาลัย
		๐๕ : โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์
		๐๖ : โรงเรียนอุครพิทยานุกูล
		๐๗ : โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย
		๐๘ : โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง
		๐๙ : โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม
		๑๐ : โรงเรียนชลราษฎรอำรุง

คอลัมน์	รายการ	รหัส
		๑๑ : โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช
		๑๒ : โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
๓ - ๔	เลขที่ครูและอาจารย์ใหญ่	
		๐๑ : อาจารย์ใหญ่
		๐๒ : : ครู
๕ - ๖	อายุครูและอาจารย์ใหญ่ จำนวนปี	
๗	วุฒิของครูและอาจารย์ใหญ่	
		๑ : วุฒิปริญญาโททางการบริหารการศึกษา
		๒ : วุฒิปริญญาโททางการศึกษาสาขาอื่นนอกจากทางการบริหารการศึกษา
		๓ : วุฒิปริญญาตรีวิทยาศาสตร์เฉพาะหรือปริญญาตรี
		๔ : วุฒิกว่าปริญญาตรี
๘ - ๙	อายุราชการของครูและอาจารย์ใหญ่ จำนวนปี	
๑๐-๑๑	ประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ใหญ่ จำนวนปี	
๑๒-๑๔	ความถี่เห็นของครูในการตอบแบบสอบถาม	ตามมาตราส่วนที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม คือ ๑, ๒, ๓, ๔
	ข้อ ๑ - ๖๔	

๒. การเจาะบัตร นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครูและอาจารย์ใหญ่ ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไปเจาะลงในบัตร ไอ.บี.เอ็ม. จำนวน ๖๓๙ แผ่น ตามรหัสที่กำหนดไว้แล้ว ใช้บัตร ไอ.บี.เอ็ม. หนึ่งแผ่นต่อครูหรืออาจารย์ใหญ่หนึ่งคน นำบัตรข้อมูลที่เจาะแล้วมาตรวจสอบความถูกต้องตามที่ปรากฏในแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนำไปทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

๑. หาคะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมพัทธ์ภายในของแบบสอบถามย่อยแต่ละหมวด (Intercorrelation Matrix)

ก) ของแต่ละโรงเรียน

ข) ของกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งออกตามสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ได้ ๖ กลุ่มคือ กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย อายุมาก วุฒิเหมาะสม วุฒิไม่เหมาะสม ประสิทธิภาพมาก ประสิทธิภาพน้อย

ค) ของโรงเรียนทั้งหมด

ค่าทั้งหมดนี้แสดงไว้ในภาคผนวก ตารางที่ ๑๙ ถึง ๒๓

๒. การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย

ก) ของกลุ่มตัวอย่างที่อาจารย์ใหญ่อายุมากกับอายุน้อย ในแต่ละแบบสอบถามย่อย

ข) ของกลุ่มตัวอย่างที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมกับวุฒิไม่เหมาะสม ในแต่ละแบบสอบถามย่อย

ค) ของกลุ่มตัวอย่างที่อาจารย์ใหญ่มีประสิทธิภาพมาก กับประสิทธิภาพน้อย ในแต่ละแบบสอบถามย่อย

๓. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง

- ก) อายุของอาจารย์ใหญ่กับบรรณาคาศของโรงเรียน
- ข) วุฒิของอาจารย์ใหญ่กับบรรณาคาศของโรงเรียน
- ค) ประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่กับบรรณาคาศของโรงเรียน

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม โดยการให้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน แล้วนำไปวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณได้ค่าสถิติเบื้องต้นดังปรากฏในตาราง ๑

ตาราง ๑ คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มที่จำแนกตาม อายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่ และของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรม	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ อายุ มาก	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ อายุน้อย	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ วุฒิ เหมาะสม	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ วุฒิ ไม่เหมาะสม	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ มี ประสบการณ์ มาก	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ มี ประสบการณ์ น้อย	โรงเรียน ทั้งหมด
ประสานงาน	๑.๘๑๘๑ ๐.๔๔๓๑	๑.๘๐๓๒ ๐.๕๓๐๘	๑.๘๔๘๖ ๐.๔๖๘๐	๑.๘๓๓๕ ๐.๕๒๐๘	๑.๘๘๒๘ ๐.๔๘๖๖	๑.๘๖๖๔ ๐.๕๑๖๓	๑.๘๐๓๗ ๐.๕๐๐๘
ฝึกงาน	๒.๐๕๓๓ ๐.๔๒๓๖	๒.๑๖๓๓ ๐.๔๖๓๔	๒.๑๓๖๒ ๐.๔๕๐๑	๒.๑๑๘๔ ๐.๔๕๑๒	๒.๑๑๐๘ ๐.๔๓๕๓	๒.๑๓๖๒ ๐.๔๖๘๓	๒.๑๒๖๓ ๐.๔๕๒๐
ขวัญ	๒.๓๑๒๘ ๐.๕๕๖๓	๒.๕๑๖๗ ๐.๕๔๔๑	๒.๔๐๖๖ ๐.๕๖๘๘	๒.๔๓๑๓ ๐.๕๕๔๑	๒.๔๐๖๒ ๐.๕๔๑๘	๒.๔๓๑๘ ๐.๕๔๐๘	๒.๔๓๓๐ ๐.๕๑๖๖

ตาราง ๑ (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรม	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ อายุ มาก	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ อายุ น้อย	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ วุฒิ เหมาะสม	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ วุฒิ ไม่เหมาะสม	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ มี ประสบการณ์ มาก	กลุ่มที่ อาจารย์ใหญ่ มี ประสบการณ์ น้อย	โรงเรียน ทั้งหมด
สนิทสนม	๒.๔๐๙๔ ๐.๔๓๓๖	๒.๓๙๓๔ ๐.๔๙๒๓	๒.๓๙๒๓ ๐.๔๖๓๓	๒.๔๔๓๔ ๐.๕๐๐๔	๒.๔๐๒๔ ๐.๔๙๐๓	๒.๓๙๓๒ ๐.๔๘๓๓	๒.๔๐๓๐ ๐.๔๘๒๓
เห็นทาง	๒.๓๐๕๔ ๐.๔๔๕๖	๒.๔๐๕๔ ๐.๔๖๕๕	๒.๓๕๖๕ ๐.๔๖๓๓	๒.๓๔๕๔ ๐.๔๓๓๔	๒.๓๑๑๔ ๐.๔๓๑๐	๒.๔๖๑๐ ๐.๔๖๕๕	๒.๓๙๕๐ ๐.๔๓๑๓
มุ่งเฉพาะงาน	๒.๓๓๖๖ ๐.๔๖๕๓	๒.๒๓๐๔ ๐.๕๐๐๔	๒.๒๙๓๖ ๐.๕๓๕๕	๒.๒๓๔๔ ๐.๔๘๕๔	๒.๑๓๔๔ ๐.๕๐๔๓	๒.๓๓๔๔ ๐.๔๙๑๔	๒.๒๔๖๖ ๐.๕๐๖๓
กระตือรือร้น	๒.๓๕๖๔ ๐.๖๔๓๖	๒.๔๑๔๐ ๐.๖๔๓๑	๒.๖๓๓๖ ๐.๖๓๓๐	๒.๖๓๕๖ ๐.๓๔๑๑	๒.๔๙๑๔ ๐.๓๖๓๓	๒.๓๓๔๓ ๐.๖๕๕๑	๒.๖๕๓๖ ๐.๓๑๔๐
กุ่มยพินิจ	๒.๑๕๖๔ ๐.๓๑๔๔	๒.๖๓๑๑ ๐.๓๑๑๐	๒.๔๖๒๓ ๐.๓๕๐๑	๒.๕๖๓๑ ๐.๓๕๐๔	๒.๓๖๒๐ ๐.๓๓๔๑	๒.๖๓๓๓ ๐.๓๑๑๔	๒.๔๙๐๐ ๐.๓๔๓๑

บรรยากาศของโรงเรียนมีแบบต่างๆเรียงลำดับจากปลายสุดข้างหนึ่ง ไปยังอีกปลาย
 สุดข้างหนึ่งคือ บรรยากาศเปิด อิสระ ควบคุมตรวจตรา สนิทสนม พอปกครองลูก และบรรยากาศเปิด
 แต่ละแบบมีลักษณะตามแนวคิดของ Halpin & Croft ดังแสดงในตารางที่ ๖
 ตารางที่ ๖ ลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนแบบต่างๆเรียงลำดับ จากบรรยากาศเปิดไปจนถึง
 บรรยากาศปิดต่อเนื่องกันไป

บรรยากาศของโรงเรียน	พฤติกรรมของคณะครู				พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่							
	ประสาน งาน	กึ่งกัน	ขวัญ	สนิทสนม	เห็นทาง	มุ่งเฉพาะ งาน	กระตุ้น เตือน	ดูแลพินิจ				
	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ	สูง กลาง ต่ำ
บรรยากาศเปิด		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บรรยากาศอิสระ		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บรรยากาศควบคุมตรวจตรา		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บรรยากาศสนิทสนม	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บรรยากาศแบบพอปกครองลูก	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
บรรยากาศปิด	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ระดับคะแนนสูง ปานกลาง และต่ำ ของคะแนนเฉลี่ยในการศึกษาค้นคว้า นี้ ถือตามมาตรา
 ส่วนประมาณค่าที่ปรากฏในแบบสอบถามแต่ละข้อดังนี้

ระดับคะแนนต่ำ คือคะแนนในช่วงมาตราส่วน ๑ ถึง ๒ ซึ่งเป็นคะแนนของพฤติกรรมใน

ช่วงที่เกิดขึ้นน้อยมากและเกิดขึ้นเป็นบางครั้ง

ระดับคะแนนปานกลาง คือคะแนนในช่วงมาตราส่วน ๒ ถึง ๓ ซึ่งเป็นคะแนนของพฤติกรรมในช่วงที่เกิดขึ้นเป็นบางครั้งและเกิดขึ้นค่อนข้างมาก

ระดับคะแนนสูง คือคะแนนในช่วงมาตราส่วน ๓ ถึง ๔ ซึ่งเป็นคะแนนของพฤติกรรมในช่วงที่เกิดขึ้นค่อนข้างมากและเกิดขึ้นมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบแต่ละพฤติกรรมที่จำแนกตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่ที่แสดงไว้ในตารางที่ ๑ เมื่อเปรียบเทียบกับจุดกึ่งกลาง (๒.๕) ของมาตราส่วนที่ใช้ในการวัดครั้งนี้ ปรากฏผลของแต่ละกลุ่มคือ

กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุมาก พฤติกรรมบางมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางมากนัก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ สนิทสนม มุ่งเฉพาะงาน กระตุนเตือน ขวัญ และเห็นทาง ส่วนอีก ๓ มิติที่เหลือนั้นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ประสานงาน กัดกัน และคุ้ยพินิจ

เมื่อพิจารณาการกระจาย ของคำตอบจากความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยแต่ละพฤติกรรมทั้งแปดมิติแล้ว ปรากฏว่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วงระหว่าง ๐.๔๒๗๖ ถึง ๐.๗๑๔๔ แสดงว่าความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมมิติต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของครูและอาจารย์ใหญ่แตกต่างกันมาก

คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมมิติต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมาก เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนในตารางที่ ๒ แล้วปรากฏว่า สอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศ อิศระ ๔ มิติ จากทั้งหมด ๔ มิติ คือ ประสานงาน กัดกัน กระตุนเตือน และคุ้ยพินิจ ทั้งยังสอดคล้องกับบรรยากาศควบคุมตรวจตราอีก ๓ มิติ จากทั้งหมด ๔ มิติ ได้แก่ ประสานงาน เห็นทาง และกระตุนเตือน จึงไม่อาจตัดสินลงไปอย่างแน่ชัดว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีบรรยากาศแบบใด เนื่องจากบรรยากาศอิสระและควบคุมตรวจตราเป็นบรรยากาศที่อยู่ต่อเนื่องกันและจัดอยู่ในประเภทบรรยากาศเปิดทั้งคู่ ดังนั้นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มนี้จึงมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเปิด และอยู่ต่อเนื่องกันระหว่างบรรยากาศอิสระและควบคุมตรวจตรา

กลุ่มอาจารย์ใหญ่ที่อายุน้อย กระเนนเฉลี่ยของพฤติกรรมที่แสดงถึงขวัญอยู่ตรงจุดกึ่งกลางส่วนกระเนนเฉลี่ยของครูผู้น้อยสูงกว่าจุดกึ่งกลางเพียงเล็กน้อย พฤติกรรมที่มีกระเนนเฉลี่ยสูงกว่าจุดกึ่งกลางมากคือกระตุนเตือน กระเนนเฉลี่ยของมิตที่อยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางไม่มากนักได้แก่ เห็นทาง สนิทสนม และมุ่งเฉพาะงาน ส่วนประสานงานและกักกัน เป็นมิตที่มีกระเนนเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมาก

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระเนนเฉลี่ยแต่ละพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย มีค่าตั้งแต่ ๐.๘๘๕ ถึง ๐.๙๑๐ แสดงว่าค่าตอบของครูและอาจารย์ใหญ่กลุ่มนี้มีการกระจายมาก ซึ่งหมายถึงความเห็นของครูและอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียนแตกต่างกันค่อนข้างมาก

เมื่อเปรียบเทียบกระเนนเฉลี่ยของแต่ละพฤติกรรมกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียน ตามตารางที่ ๒ ปรากฏว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสม ที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีบรรยากาศเป็นลักษณะเปิดที่อยู่ต่อเนื่องกันระหว่างบรรยากาศอิสระและบรรยากาศควบคุม ตรวจตรา เพราะโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยมีพฤติกรรมสอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศอิสระอยู่ ๓ มิติ คือ ประสานงาน กระตุนเตือน และครูผู้น้อย

ส่วนที่สอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศควบคุมตรวจตรานั้นได้แก่ ประสานงาน เห็นทาง และกระตุนเตือน

กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่วัยเหมาะสม มีกระเนนเฉลี่ยของพฤติกรรม กระตุนเตือน อยู่สูงกว่าจุดกึ่งกลางเพียงเล็กน้อย ส่วนพฤติกรรมครูผู้น้อย ขวัญ เห็นทาง และสนิทสนม อยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางไม่มากนัก กระเนนเฉลี่ยที่อยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมาก ได้แก่ ประสานงาน กักกัน และมุ่งเฉพาะงาน

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระเนนเฉลี่ยแต่ละพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่วัยเหมาะสมมีค่าตั้งแต่ ๐.๘๗๗ ถึง ๐.๙๔๐๐ แสดงว่าความเห็นของครูและอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมมิติต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้นๆแตกต่างกันค่อนข้างมาก

เมื่อเปรียบเทียบกระเนนเฉลี่ยของพฤติกรรมมิติต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยม

แบบประสมกลุ่มนี้กับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนตามตารางที่ ๒ แล้ว ปรากฏว่า นวัตกรรม
ประสานงาน กระตุ้นเตือน และคุลยพินิจ สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระ และสอดคล้องกับบรรยากาศ
ควบคุมตรวจตรา ๓ มิติเช่นกัน ได้แก่ ประสานงาน เห็นทาง และกระตุ้นเตือน ดังนั้นบรรยากาศ
ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมจึงอยู่ระหว่างบรรยากาศอิสระและ
บรรยากาศควบคุมตรวจตราต่อเนื่องกัน ซึ่งจัดอยู่ในบรรยากาศประเภทที่มีลักษณะ เปิด

กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม โรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ย
ของพฤติกรรมที่แสดงถึงคุลยพินิจอยู่ตรงจุดกึ่งกลาง ส่วนคะแนนเฉลี่ยและพฤติกรรมกระตุ้นเตือนนั้น
อยู่สูงกว่าจุดกึ่งกลางเพียงเล็กน้อย พฤติกรรมอื่นๆอีก ๒ มิติ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าจุดกึ่งกลาง
พฤติกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมากได้แก่ ประสานงาน ก็คักนั้น มิติที่แสดงถึงขวัญ
สนิทสนม เห็นทาง และมุ่งเฉพาะงาน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าจุดกึ่งกลางเพียงเล็กน้อย

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมมิติต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสม
ที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมมีค่าจาก ๐.๔๓๓๔ ถึง ๐.๙๒๐๔ แสดงว่าค่าตอบของครูและอาจารย์
ใหญ่มีการกระจายมาก หรือหมายถึง ความเห็นของครูและอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น
ในโรงเรียนแตกต่างกันมาก

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบ
ประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนตามตารางที่ ๒ ปรากฏว่า
โรงเรียนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมบางมิติสอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศอิสระกับบรรยากาศควบคุมตรวจตรา
คือพฤติกรรมประสานงาน กระตุ้นเตือน และคุลยพินิจ สอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศอิสระ ส่วน
พฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศควบคุมตรวจตราได้แก่ ประสานงาน เห็นทาง และกระตุ้นเตือน
ดังนั้น บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มนี้จึงอยู่ระหว่างบรรยากาศอิสระและบรรยากาศ
ควบคุมตรวจตราต่อเนื่องกัน และมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเปิด

กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมบางมิติที่เกิดขึ้นใน
โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากมีค่าต่ำกว่าจุดกึ่งกลางไม่มากนักนั้นได้แก่
พฤติกรรมกระตุ้นเตือน ขวัญ สนิทสนม เห็นทาง และคุลยพินิจ ส่วนพฤติกรรมประสานงาน ก็คักนั้น และ
มุ่งเฉพาะงานนั้น มีคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าต่ำกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมาก

เมื่อพิจารณาการกระจายของค่าตอบจากความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละพฤติกรรมทั้ง ๔ มิติ แล้วปรากฏว่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ ๐.๔๓๑๐ ถึง ๐.๙๙๑๑ แสดงว่าครูและอาจารย์ในกลุ่มนี้มีความคิดเห็นแตกต่างกันค่อนข้างมากเกี่ยวกับพฤติกรรมมิติต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนตามตารางที่ ๒ แล้ว ปรากฏว่า มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศอิสระอยู่ ๓ มิติ คือ ประสานงาน ภาระตุนเคื่อน และ คุลยพินิจ ส่วนพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศควบคุมตรวจตรานั้นมีอยู่ ๓ มิติ คือ ประสานงาน เห็นทาง และภาระตุนเคื่อน ดังนั้นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก จึงอยู่ระหว่างบรรยากาศอิสระกับบรรยากาศควบคุมตรวจตราต่อเนื่องกัน และมีแนวโน้มจะมีลักษณะเปิด

กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย มีพฤติกรรมที่แสดงถึงคุลยพินิจของโรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มนี้คะแนนเฉลี่ยมีค่าสูงกว่าจุดกึ่งกลางเพียงเล็กน้อย และพฤติกรรมภาระตุนเคื่อนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมาก ส่วนพฤติกรรมอื่นๆอีก ๒ มิตินั้น คะแนนเฉลี่ยมีค่าต่ำกว่าจุดกึ่งกลาง มิติที่คะแนนเฉลี่ยมีค่าต่ำกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมากได้แก่ พฤติกรรมประสานงานและกักกัน ส่วนพฤติกรรมที่แสดงถึง ขวัญ สนิทสนม เห็นทาง และมุ่งเฉพาะงานนั้น คะแนนเฉลี่ยมีค่าไม่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางมากนัก

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ย ของพฤติกรรมแต่ละมิติที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยแล้ว จะเห็นว่าครูและอาจารย์ใหญ่มีความเห็นแตกต่างกันค่อนข้างมากเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังปรากฏจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งอยู่ในช่วงตั้งแต่ ๐.๔๒๕๕ ถึง ๐.๙๑๑๔

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมทั้งแปดมิติกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนตามตารางที่ ๒ แล้วปรากฏว่า โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย มีลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนอยู่ระหว่างบรรยากาศอิสระกับบรรยากาศควบคุมตรวจตราต่อเนื่องกันและมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเปิด ซึ่งจะเห็นได้จากการที่โรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มนี้

มีพฤติกรรมประสานงาน กระตุ้นเตือน และคุ้ยพินิจสอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศอิสระ ส่วนพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศควบคุมตรวจตรานั้นได้แก่ ประสานงาน เห็นทาง และกระตุ้นเตือน

เมื่อพิจารณาโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมดเป็นส่วนรวมพบว่า พฤติกรรมกระตุ้นเตือนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าจุดกึ่งกลางเพียงเล็กน้อย ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ อีก ๘ มีค่านั้นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลาง พฤติกรรมที่คะแนนเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางค่อนข้างมากได้แก่ ประสานงาน ก็ดกกัน และมุ่งเฉพาะงาน ส่วนพฤติกรรมที่เกี่ยวกับขวัญ สนิทสนม เห็นทาง และคุ้ยพินิจนั้นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าจุดกึ่งกลางไม่มากนัก ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคำตอบในแต่ละพฤติกรรมค่อนข้างสูง แสดงว่าความเห็นของครูและอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมีการกระจายมาก

คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมดเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนตามตารางที่ ๒ แล้วไม่สามารถจะระบุได้ว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษามีบรรยากาศคล้ายกับแบบใดแบบหนึ่งดังปรากฏในตารางที่ ๒ ทั้งนี้เนื่องจากมีพฤติกรรมบางมิติสอดคล้องกับบรรยากาศอิสระและบรรยากาศควบคุมตรวจตรา ซึ่งเป็นบรรยากาศที่มีลักษณะเปิดและอยู่ต่อเนื่องกัน พฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระคือ ประสานงาน กระตุ้นเตือน และคุ้ยพินิจ ส่วนพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศควบคุมตรวจตรานั้นได้แก่ ประสานงาน เห็นทาง และกระตุ้นเตือน อาจสรุปได้ว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาเป็นแบบที่อยู่ต่อเนื่องกันระหว่างบรรยากาศอิสระกับบรรยากาศควบคุมตรวจตรา และมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเปิด

จากการพิจารณาตารางที่ ๑ อาจสรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมมิติต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่จำแนกออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่นั้น ส่วนใหญ่อยู่ไม่ห่างจากจุดกึ่งกลางมากนัก แต่การกระจายของคำตอบของครูและอาจารย์ใหญ่อ่อนข้างสูงซึ่งแสดงว่าความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมมิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนแตกต่างกันค่อนข้างมาก เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มไปเปรียบเทียบกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนในตารางที่ ๒ ปรากฏว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่จำแนกกลุ่มตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่แต่ละกลุ่มเป็นบรรยากาศอยู่ระหว่างบรรยากาศอิสระกับ

บรรยากาศควบคุมตรวจสอบตราดอเนื่องกัน และมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเปิดเพื่อพิจารณาจากโรงเรียน
มัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมดเป็นส่วนรวมแล้ว พบว่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละพฤติกรรมอยู่ห่างจาก
จุดกึ่งกลางมากนัก แสดงความคิดเห็นของครูและอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ใน
โรงเรียนแตกต่างกันค่อนข้างมาก อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมดมีบรรยากาศ
อยู่ระหว่างบรรยากาศอิสระกับบรรยากาศควบคุมตรวจสอบตราดอเนื่องกัน และมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะเปิด
เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนที่ Halpin & Croft (๑๙๖๖) ได้ศึกษาไว้
แต่อาจจะเป็นบรรยากาศอิสระหรือบรรยากาศควบคุมตรวจสอบตราดอแบบใดแบบหนึ่งก็ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับ
ลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนที่เป็นของไทยโดยเฉพาะ ซึ่งยังไม่มีผู้ใดสร้างเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องนี้
ขึ้นไว้

จากการใช้สถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยและความสัมพันธ์ของ
พฤติกรรมมีค่าต่าง ๆ ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุมากและอายุน้อย กลุ่ม
ที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมและไม่เหมาะสม กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อย
เพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

๑. บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยกว่าที่อาจารย์ใหญ่
อายุมากแตกต่างกันหรือไม่
๒. บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมกับที่อาจารย์
ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมแตกต่างกันหรือไม่
๓. บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากกับที่
อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยแตกต่างกันหรือไม่
๔. บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีลักษณะเปิดมาก
กว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยหรือไม่
๕. บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมมีลักษณะเปิด
มากกว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมหรือไม่
๖. บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากมีลักษณะ
เปิดมากกว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยหรือไม่

๗. สถานภาพส่วนตัว ซึ่งได้แก่ อายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่
โรงเรียนมัธยมแบบประสมมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียนหรือไม่

ตาราง ๓ ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยม
แบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากกับที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย

พฤติกรรม	กลุ่มอาจารย์ใหญ่อายุมาก		กลุ่มอาจารย์ใหญ่อายุน้อย		T-Statistics
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ประสานงาน	๑.๕๑๘๑	๐.๕๔๓๑	๑.๕๐๓๒	๐.๕๓๐๕	๐.๒๖๐
กักกัน	๒.๐๕๓๓	๐.๕๒๗๖	๒.๑๖๓๗	๐.๕๖๓๕	-๒.๘๓๕ **
ขวัญ	๒.๕๑๒๕	๐.๕๕๖๓	๒.๕๑๖๗	๐.๕๕๕๑	-๕.๕๐๗ **
สนิทสนม	๒.๕๐๕๕	๐.๕๓๗๖	๒.๕๕๗๕	๐.๕๕๖๗	๐.๕๐๕
เห็นทาง	๒.๓๐๕๕	๐.๕๕๕๖	๒.๕๐๕๕	๐.๕๒๔๕	-๒.๓๑๖ *
มุ่งเฉพาะงาน	๒.๓๓๖๖	๐.๕๒๔๓	๒.๒๓๐๔	๐.๕๐๐๕	๓.๖๕๕ **
กระตุ้นเตือน	๒.๓๕๖๕	๐.๖๔๓๒	๒.๔๑๔๐	๐.๖๔๗๑	-๓.๕๐๓ **
คุลยพินิจ	๒.๑๕๒๕	๐.๕๑๕๕	๒.๒๗๑๑	๐.๕๑๑๐	-๔.๕๗๖ **

*

 $P < .05$

**

 $P < .01$

ผลจากตารางที่ ๓ แสดงว่าพฤติกรรมทั้งแปดมิติที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศ
ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากกับที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ในระดับความเชื่อมั่น ๕๕ เปอร์เซ็นต์ อยู่ ๕ มิติ คือพฤติกรรมกักกัน ขวัญ มุ่งเฉพาะงาน
กระตุ้นเตือน และคุลยพินิจ ส่วนพฤติกรรมเห็นทาง มีความเชื่อมั่นได้เพียง ๕๕ เปอร์เซ็นต์

ผลจากการทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยนี้ยอมรับสมมติฐานข้อที่ว่า บรรยากาศของโรงเรียน
มัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากกับที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยแตกต่างกันเพียง ๖ มิติ จากทั้งหมด
๘ มิติคือ พฤติกรรมเกี่ยวกับกักกัน ขวัญ เห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน กระตุ้นเตือน และคุลยพินิจ และ

ไม่ยอมรับสมมติฐานข้อนี้เพียง ๒ มิติ คือ พฤติกรรมประสานงาน และสนิทสนม ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าผลการทดสอบนี้ไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ ๑

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมาเปรียบเทียบกับลักษณะเปิด (Degree of openness) ของบรรยากาศของโรงเรียนตามที่แสดงไว้ในตารางที่ ๒ พบว่า บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีลักษณะเปิดมากกว่ากลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่นได้เพียง ๒ มิติ จากทั้งหมด ๘ มิติ คือ พฤติกรรมกึกก้น กับ เห็นห่าง ส่วนบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีลักษณะเปิดมากกว่ากลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่เชื่อมั่นได้อยู่ ๔ มิติ คือ พฤติกรรมขวัญ มุ่งเฉพาะงาน กระตุ้นเตือน และคุ้ยพินิจ ดังนั้นผลการเปรียบเทียบนี้จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ ๔ ที่ว่า บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีลักษณะเปิดมากกว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย

ตาราง ๔ ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสม ที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมกับที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม

พฤติกรรม	กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสม		กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม		T-Statistics
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ประสานงาน	๑.๕๔๔๖	๐.๕๖๔๐	๑.๔๗๙๕	๐.๕๒๐๘	๒.๒๕๔ *
กึกก้น	๒.๑๓๖๒	๐.๕๕๐๑	๒.๑๑๘๔	๐.๕๕๑๒	๐.๓๐๐
ขวัญ	๒.๕๐๒๖	๐.๕๖๘๔	๒.๕๓๑๓	๐.๕๕๔๑	-๑.๕๐๑
สนิทสนม	๒.๓๔๒๓	๐.๕๖๓๓	๒.๕๕๓๔	๐.๕๐๐๕	-๒.๕๐๑ **
เห็นห่าง	๒.๓๓๖๕	๐.๕๖๓๓	๒.๓๔๘๔	๐.๕๓๓๔	-๐.๕๓๓
มุ่งเฉพาะงาน	๒.๕๔๓๖	๐.๕๓๕๕	๒.๕๓๔๔	๐.๕๔๕๕	๐.๓๐๖
กระตุ้นเตือน	๒.๖๓๓๒	๐.๖๓๓๐	๒.๖๓๕๒	๐.๖๔๑๑	-๐.๕๓๔
คุ้ยพินิจ	๒.๕๔๒๓	๐.๕๖๐๑	๒.๕๒๓๑	๐.๕๕๐๕	-๑.๕๔๖

* $P < .05$

** $P < .01$

ผลจากตารางที่ ๔ แสดงว่าพฤติกรรมทั้งแปดมิติที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมกับที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระดับความเชื่อมั่นได้เพียง ๒ มิติ คือ ประสานงาน มีความเชื่อมั่นได้ ๕๕ เปอร์เซ็นต์ ส่วนพฤติกรรมสนิทสนมกัน มีความเชื่อมั่นได้ ๕๕ เปอร์เซ็นต์

ผลจากการทดสอบค่าเค-แนนเดย์นัยยอมรับสมมติฐานข้อที่ ๒ ที่ว่า บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมกับที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมแตกต่างกันจริงเพียง ๒ มิติ จาก ๘ มิติ คือ พฤติกรรมประสานงาน และสนิทสนม ที่ไม่ยอมรับสมมติฐานข้อนี้มาถึง ๒ มิติ คือ พฤติกรรมกักกัน ขวัญ เห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน กระตุนเตือนและคุ้ยพิณิจ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ผลการทดสอบค่าเค-แนนเดย์นัยยอมรับสมมติฐานข้อที่ ๒

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมและที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม กับลักษณะบรรยากาศเปิดที่แสดงไว้ในตารางที่ ๕ แล้ว จะเห็นว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมมีพฤติกรรมที่แสดงลักษณะเปิดน้อยกว่าของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมในระดับที่เชื่อมั่นได้ ๕๕ และ ๕๕ เปอร์เซ็นต์ อยู่ ๒ มิติ ซึ่งเรียงลำดับได้ ดังนี้คือ พฤติกรรมประสานงาน และสนิทสนม ดังนั้นผลการเปรียบเทียบจึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อ ๕ ที่ว่า บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมมีลักษณะเปิดมากกว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม

ตาราง ๕ ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมแปลกมิติที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากกับที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย

พฤติกรรม	กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่ มีประสบการณ์มาก		กลุ่มที่อาจารย์ใหญ่ มีประสบการณ์น้อย		T-Statistics
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ประสานงาน	๑.๘๕๒๔	๐.๕๔๖๖	๑.๕๒๖๔	๐.๕๑๖๓	-๑.๑๐๐
กักกัน	๒.๑๑๐๕	๐.๕๓๕๓	๒.๑๓๖๒	๐.๕๖๔๓	-๐.๖๔๔
ขวัญ	๒.๕๐๕๒	๐.๕๕๑๕	๒.๕๓๑๕	๐.๕๕๐๔	-๑.๕๔๓
สนิทสนม	๒.๕๐๒๕	๐.๕๕๐๓	๒.๓๕๓๒	๐.๕๔๕๓	-๐.๕๓๓
เห็นทาง	๒.๓๑๑๕	๐.๕๓๑๐	๒.๕๒๑๐	๐.๕๒๕๕	-๓.๐๓๔ **
มุ่งเฉพาะงาน	๒.๑๓๔๕	๐.๕๐๔๓	๒.๓๓๔๕	๐.๕๕๑๔	-๕.๔๕๖ **
กระตือรือร้น	๒.๕๕๑๔	๐.๕๖๓๓	๒.๕๓๕๓	๐.๕๕๕๑	-๕.๕๐๓ **
ดูดี	๒.๓๒๒๐	๐.๕๓๕๑	๒.๖๑๓๓	๐.๕๑๑๕	-๕.๕๗๒ **

**

P < .01

ผลจากตาราง ๕ แสดงว่าพฤติกรรมที่แปลกมิติที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากแตกต่างจากพฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น ๙๕ เปอร์เซ็นต์ อยู่ ๔ มิติ และเป็นมิติที่แสดงพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ทุกมิติคือ เห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน กระตือรือร้น และดูดี

ผลของการทดสอบการกระจายของทั้งสองกลุ่มนี้ จึงยอมรับสมมติฐานข้อ ๓ ที่ว่า บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก กับที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ได้เพียง

๔ มิติ คือ พฤติกรรมเห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน กระตุ้นเตือน และคุ้ยพินิจ และไม่ยอมรับสมมติฐาน
 ขดน้อย ๔ มิติคือ พฤติกรรมประสานงาน ก็ดกั้น ขวัญ และสนิทสนม ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า การ
 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์
 มาก กับที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยนั้นปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ ๓

จากการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
 มัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก และโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มี
 ประสบการณ์น้อย กับลักษณะบรรยากาศเปิดที่แสดงไว้ในตารางที่ ๒ แล้ว พบว่า โรงเรียนมัธยม
 แบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก มีพฤติกรรมที่แสดงลักษณะเปิดมากกว่าพฤติกรรมของ
 โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับความ
 เชื่อมั่นได้ ๙๙ เปอร์เซนต์ เพียง ๒ มิติ คือ เห็นทางและมุ่งเฉพาะงาน และมีพฤติกรรมที่แสดง
 ลักษณะเปิดน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติในระดับความเชื่อมั่น ๙๙ เปอร์เซนต์ อยู่ ๒ มิติ คือ กระตุ้นเตือน และ คุ้ยพินิจ ผลการ
 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยนี้ยอมรับสมมติฐานข้อ ๖ ที่ว่า บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม
 ที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากมีลักษณะเปิดมากกว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่
 อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย อยู่เพียง ๒ มิติ จากทั้งหมด ๔ มิติ คือ พฤติกรรมมุ่งเฉพาะงาน
 และเห็นทาง ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยนี้ไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ ๖

ตารางที่ ๖ สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีอายุมาก ($N = ๓๖๖$)

	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๑ ประสานงาน		(.๓๑)	(.๓๕)	(.๓๕)	.๐๒	.๐๔	(.๓๗)	(.๓๑)
๒ ถักถัก	—		.๑๗	.๑๕	.๒๒	.๒๓	.๐๗	.๑๑
๓ ขวัญ	—	—		(.๕๕)	.๓๕	.๒๑	(.๖๒)	(.๖๓)
๔ สนับสนุน	—	—	—		.๓๘	.๒๕	.๔๕	.๓๗
๕ เห็นทาง	—	—	—	—		.๔๕	.๔๗	.๔๔
๖ มุ่งเฉพาะงาน	—	—	—	—	—		.๔๔	.๒๖
๗ กระตุ้นเตือน	—	—	—	—	—	—		(.๓๖)
๘ คุ้ยฝืนใจ	—	—	—	—	—	—	—	

ผลจากตารางที่ ๖ แสดงว่าโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีอายุมากมีพฤติกรรมประสานงาน สัมพันธ์กับ พฤติกรรมถักถัก ในทางบวกพอประมาณ แต่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมขวัญ กระตุ้นเตือน และคุ้ยฝืนใจ ในทางลบพอประมาณเช่นกัน พฤติกรรมประสานงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสนับสนุน เห็นทาง และมุ่งเฉพาะงานน้อยมาก

พฤติกรรมขวัญมีความสัมพันธ์กับกระตุ้นเตือน คุ้ยฝืนใจ และสนับสนุน สูงกว่าปานกลาง ไม่นัก (.๖๒, .๖๓ และ .๕๕ ตามลำดับ) ส่วนพฤติกรรมกระตุ้นเตือนมีความสัมพันธ์กับ คุ้ยฝืนใจค่อนข้างสูง (.๓๖)

ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กัน แต่มีค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ บางมิติมีค่าต่ำมากจนแทบไม่สัมพันธ์กันเลย

ตารางที่ ๙ สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้งแปดมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีอายุน้อย (N = ๘๐๖)

	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๑ ประสานงาน		.๔๕	— .๓๕	— .๑๖	— .๐๑	— .๐๕	— .๔๐	— .๓๒
๒ กักกัน			— .๐๑	.๐๗	.๑๔	.๐๘	.๐๓	.๐๑
๓ ขวัญ		—		.๔๘	.๔๖	.๔๔	.๖๐	.๕๔
๔ สนิทสนม		—	—		.๓๑	.๓๑	.๓๒	.๔๖
๕ เห็นทาง		—	—	—		.๔๗	.๔๔	.๔๒
๖ มุ่งเฉพาะงาน		—	—	—	—		.๕๑	.๕๓
๗ กระตุนเตือน		—	—	—	—	—		.๘๑
๘ คุลยพินิจ		—	—	—	—	—	—	

ผลจากตารางที่ ๙ แสดงว่าพฤติกรรมมิติต่างๆของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีอายุน้อยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังนี้คือ

ขวัญ มีความสัมพันธ์กับกระตุนเตือนและคุลยพินิจ สูงกว่าปานกลางเล็กน้อย (.๖๐ และ .๕๔ ตามลำดับ)

กระตุนเตือน สัมพันธ์กับคุลยพินิจสูงมาก คือมีค่าสหสัมพันธ์ .๘๑

มุ่งเฉพาะงาน สัมพันธ์กับ กระตุนเตือน และ คุลยพินิจ ในระดับปานกลาง มีค่าสหสัมพันธ์ .๕๑ และ .๕๓ ตามลำดับ

ส่วนพฤติกรรมมิติอื่นๆนั้นมีความสัมพันธ์กันต่ำ บางมิติสัมพันธ์กันต่ำมากจนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลย

ตารางที่ ๔ สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้ง ๔ มิติ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์
ใหญ่มีวุฒิเหมาะสม (N = ๒๒๓)

	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๑ ประสานงาน		.๓๕	-.๔๑	-.๒๒	-.๐๙	.๐๓	-.๓๕	-.๒๘
๒ กักกัน			.๐๘	.๑๐	.๑๑	-.๐๒	-.๐๐	.๐๕
๓ ขวัญ				.๕๒	.๔๙	.๒๘	.๖๘	.๖๕
๔ สนิทสนม					.๓๖	.๑๙	.๓๙	.๔๖
๕ เห็นทาง						.๔๑	.๕๖	.๔๔
๖ มุ่งเนทางงาน							.๓๐	.๒๘
๗ กระตุนเตือน								.๘๑
๘ คุลยพินิจ								

ผลจากตารางที่ ๔ แสดงว่าพฤติกรรมมิติต่างๆของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์
ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังนี้คือ

ขวัญ มีความสัมพันธ์กับกระตุนเตือน และคุลยพินิจ สูงกว่าปานกลางไม่มากนัก คือ มี
ค่าสหสัมพันธ์ .๖๘ และ .๖๕ ตามลำดับ

กระตุนเตือน สัมพันธ์กับ คุลยพินิจสูงมาก คือมีค่าสหสัมพันธ์ถึง .๘๑

ส่วนมิติอื่นๆนั้น สัมพันธ์กันต่ำ บางมิติไม่สัมพันธ์กันเลย ได้แก่ กักกัน กับ กระตุน

เตือน

ตารางที่ ๕ สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรม ๔ มิติ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม ($N = ๓๗๔$)

	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๑ ประสานงาน		.๔๔	— .๓๑	— .๑๑	.๐๓	— .๐๕	— .๓๗	— .๓๑
๒ กักกัน			.๐๔	.๐๕	.๑๖	.๑๘	.๐๓	.๐๖
๓ ขวัญ		—		.๕๐	.๔๒	.๓๕	.๖๑	.๖๓
๔ สนิทสนม		—	—		.๓๒	.๓๓	.๓๒	.๓๖
๕ เห็นทาง		—	—	—		.๔๕	.๔๔	.๔๑
๖ มุ่งเฉพาะงาน		—	—	—	—		.๔๕	.๔๒
๗ กระตุนเคื่อน		—	—	—	—	—		.๔๔
๘ กุลยพินิจ		—	—	—	—	—	—	

ผลจากตารางที่ ๕ แสดงว่าพฤติกรรมมิติต่างๆของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังนี้

ขวัญ สัมพันธ์กับกระตุนเคื่อนและกุลยพินิจ สูงกว่าปานกลางเพียงเล็กน้อย (.๖๑ และ .๖๓)

กระตุนเคื่อน สัมพันธ์กับกุลยพินิจสูงมาก (.๔๔)

ส่วนมิติอื่นๆนั้นมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ ไปจนถึงต่ำมากจนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลย

ตารางที่ ๑๐ สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้ง ๘ มิติ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก ($N = ๒๕๑$)

	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘						
๑ ประสานงาน		.๓๖	-	.๔๔	-	.๒๒	-	.๐๕	-	.๐๕	-	.๔๓	-	.๓๕
๒ กักกัน				.๖๐	.๑๑	.๒๑	.๒๒	.๐๕	.๑๑					
๓ ขวัญ		-			.๕๗	.๔๓	.๓๘	.๖๖	.๖๘					
๔ สนิทสนม		-	-			.๓๕	.๔๖	.๓๗	.๓๘					
๕ เห็นทาง		-	-	-			.๔๗	.๔๘	.๔๗					
๖ มุ่งเนืองงาน		-	-	-	-			.๔๖	.๓๗					
๗ กระตุนเตือน		-	-	-	-	-								.๔๕
๘ คุ้ยพินิจ		-	-	-	-	-	-							

ผลจากตารางที่ ๑๐ แสดงว่าพฤติกรรมแต่ละมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังนี้

ขวัญ สัมพันธ์กับสนิทสนม กระตุนเตือน และคุ้ยพินิจสูงกว่าปานกลางไม่มากนัก

(.๕๗, .๖๖ และ .๖๘ ตามลำดับ)

กระตุนเตือน สัมพันธ์กันสูงมากกับคุ้ยพินิจ (.๔๕)

ส่วนมิติอื่นที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ บางมิติสัมพันธ์กันต่ำมากจนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลย

ตารางที่ ๑๑ สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้ง ๘ มิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อย ($N = ๓๕๖$)

	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
๑ ประสานงาน	.๕๔	—	.๒๘	—	.๑๐	.๐๑	.๐๓	—	.๓๘
๒ กักกัน			.๐๒	.๐๘	.๓๐	.๐๑	—	.๐๖	.๖๐
๓ ขวัญ	—			.๔๗	.๔๖	.๒๖	.๖๑		.๖๐
๔ สนิทสนม	—	—			.๓๓	.๑๗	.๓๓		.๔๒
๕ เลิ่ทาง	—	—	—			.๓๘	.๔๖		.๓๘
๖ มุ่งเฝ้าระวังงาน	—	—	—	—	—		.๓๑		.๒๘
๗ กระตุนเตือน	—	—	—	—	—	—			.๗๘
๘ คุลยพินิจ	—	—	—	—	—	—	—		

ผลจากตารางที่ ๑๑ แสดงว่าพฤติกรรมแต่ละมิติของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่ที่มีประสบการณ์น้อยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังนี้

ขวัญ สัมพันธ์กับกระตุนเตือนและคุลยพินิจสูงกว่าปานกลางเล็กน้อย (.๖๑ และ .๖๐ ตามลำดับ) และเป็นไปในทางบวก

กระตุนเตือน สัมพันธ์กันในทางบวกกับคุลยพินิจ สูงกว่าปานกลางค่อนข้างมาก (.๗๘)

ส่วนมิติอื่น ๆ นั้นสัมพันธ์กันต่ำ บางมิติสัมพันธ์กันต่ำมากจนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลย ที่ไม่สัมพันธ์กันเลยมี กักกัน กับ กระตุนเตือน

ตารางที่ ๑๒ สหสัมพันธ์ภายในระหว่างพฤติกรรมทั้ง ๘ มิติ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด (N = ๒๓๓)

	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๑ ประธานสภา		.๔๐	— .๓๕	— .๑๕	— .๐๒	— .๐๒	— .๐๓	— .๐๑
๒ กักกัน			.๐๒	.๑๐	.๒๑	.๐๔	.๐๒	.๐๒
๓ ขวัญ	—			.๕๑	.๔๕	.๓๒	.๒๔	.๒๔
๔ ศีลธรรม	—		—		.๓๔	.๒๔	.๓๕	.๔๐
๕ เคารพ	—		—	—		.๔๓	.๔๔	.๔๓
๖ มุ่งจะทำงาน	—		—	—	—		.๓๕	.๓๖
๗ กระตือรือร้น	—		—	—	—	—		.๔๓
๘ กุศลจิต	—		—	—	—	—	—	

ผลจากตารางที่ ๑๒ แสดงว่าพฤติกรรมมิติต่างๆของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังนี้

ขวัญ สัมพันธ์กันทางบวกกับกระตือรือร้นและกุศลจิตสูงกว่าปานกลางเล็กน้อย (.๒๔ และ .๒๔)

กระตือรือร้น สัมพันธ์กันทางบวกกับกุศลจิตสูงมาก (.๔๓)

ส่วนมิติอื่นๆสัมพันธ์กันต่ำ บางมิติสัมพันธ์กันต่ำมากจนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลย

ตารางที่ ๑๓ สหสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของอาจารย์ใหญ่ (อายุ วุฒิ และประสบการณ์) กับ
พฤติกรรมนิเทศต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียน (N = ๒๓๗)

พฤติกรรม	อายุ	วุฒิ	ประสบการณ์
ประสานงาน	.๕๔	.๕๖	.๕๕
ฝึกฝน	.๕๑	.๕๒	.๕๕
ขวัญ	.๕๔	.๕๔	.๕๖
ศรัทธา	.๕๖	.๕๔	.๕๗
เพิ่มพูน	.๔๗	.๔๘	.๕๐
มุ่งหมายงาน	.๕๓	.๕๔	.๕๔
กระตุ้นเตือน	.๐๔	.๐๗	.๐๔
กวดขัน	.๔๔	.๔๕	.๔๑

จากตารางที่ ๑๓ อธิบายผลได้ดังนี้

อายุของอาจารย์ใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวกสูงมากกับพฤติกรรม ๗ มิติ ใน ๔ มิติ
ที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษา มีพฤติกรรมเพียงมิติเดียวเท่านั้น
ที่สัมพันธ์กับอายุของอาจารย์ใหญ่มาก จนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลยคือ พฤติกรรมกระตุ้นเตือน
ดังนั้นการศึกษานี้ จึงอาจยอมรับสมมติฐาน ข้อ ๗ ที่ว่า อายุของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม
ประสม มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียน เนื่องจากอายุของอาจารย์ใหญ่มีความสัมพันธ์
กับพฤติกรรมนิเทศต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียน ถึง ๗ มิติ จากทั้งหมด ๔ มิติ

เมื่อพิจารณา วุฒิ ของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษากับบรรยากาศของโรงเรียน จะเห็นได้ว่า อายุของอาจารย์ใหญ่มีความสัมพันธ์กันสูงมากและเป็นไปในทางบวกกับพฤติกรรมมิติต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนถึง ๙ มิติ จากทั้งหมด ๔ มิติ คือ ประสานงาน กิจกนั ขวัญ สนิทสนม เห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน และคุลยพินิจ ส่วนกระตุนเตือน เป็นพฤติกรรมมิติเดียวที่สัมพันธ์กับวุฒิของอาจารย์ใหญ่มากจนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลย

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมมิติต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาเกือบทุกมิติ มีความสัมพันธ์กันสูง และเป็นไปในทางบวกกับวุฒิของอาจารย์ใหญ่ จึงอาจยอมรับสมมติฐานข้อ ๙ ที่ว่า วุฒิของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียน

ส่วนประสพการดีของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษานั้น สัมพันธ์กันสูงมาก และเป็นไปในทางบวกกับพฤติกรรมมิติต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนถึง ๙ มิติ เช่นกัน ได้แก่ ประสานงาน กิจกนั สนิทสนม เห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน และคุลยพินิจ วุฒิกระตุนเตือน เป็นมิติเดียวเท่านั้นที่สัมพันธ์กันอย่างมากจนแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลยกับประสพการดีของอาจารย์ใหญ่ ดังนั้นจึงอาจยอมรับสมมติฐานข้อ ๙ ที่ว่า ประสพการดีของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียน

ผลจากตารางที่ ๑๓ อาจสรุปได้ว่า สถานภาพส่วนตัวซึ่งได้แก่ อายุ วุฒิ และประสพการดีของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียน เพราะอายุ วุฒิ และประสพการดีของอาจารย์ใหญ่ แต่ละตัวแปรนี้ต่างก็มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมมิติต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมถึง ๙ มิติ จากทั้งหมด ๔ มิติ สูงมากและเป็นไปในทางบวก ได้แก่ ประสานงาน กิจกนั ขวัญ สนิทสนม เห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน และคุลยพินิจ มีพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันอย่างมาก จนแทบจะไม่สัมพันธ์กันเลยกับสถานภาพของอาจารย์ใหญ่ คือ กระตุนเตือน.

บทที่ ๕

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพส่วนตัวบางประการซึ่งหมายถึง อายุ วุฒิ และประสบการณ์ ของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมกับบรรยากาศของโรงเรียน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีอายุ วุฒิ และประสบการณ์ต่างกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนมัธยมแบบประสมให้ดียิ่งขึ้น

จากผลของการวิจัยพบว่า บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมดมีแนวโน้มเป็นลักษณะเปิดที่อยู่ต่อเนื่องกันระหว่างบรรยากาศอิสระกับบรรยากาศควบคุมตรวจตรา โดยมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระ ๓ มิติ คือ ประสานงาน กระตุ้นเตือน และคุ้ยปินิจ ส่วนที่สอดคล้องกับบรรยากาศควบคุมตรวจตรามี ๓ มิติเช่นกัน คือ ใคแก่ประสานงาน เห็นทาง และกระตุ้นเตือน ส่วนมิติอื่น ๆ อีก ๕ มิติที่ไม่สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระหรือบรรยากาศควบคุมตรวจตราแบบใดแบบหนึ่งนั้น คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมแต่ละมิติของทั้ง ๕ มิติ มีค่าไม่ห่างจากเกณฑ์ของบรรยากาศทั้งสองแบบนี้มากนัก

เมื่อจำแนกโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาออกเป็นกลุ่มตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่ พบว่า โรงเรียนมัธยมแบบประสม ๕ กลุ่ม ยกเว้นกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุมากมีพฤติกรรมสอดคล้องกับบรรยากาศอิสระ ๓ มิติ คือ ประสานงาน กระตุ้นเตือน และคุ้ยปินิจ ส่วนกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุมากนั้น มีพฤติกรรมสอดคล้องกับบรรยากาศอิสระ ๔ มิติ คือ ประสานงาน กักกันกระตุ้นเตือน และคุ้ยปินิจ พฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศควบคุมตรวจตรานั้นมีเหมือนกันทั้ง ๖ กลุ่มคือ ประสานงาน เห็นทาง และกระตุ้นเตือน ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมทั้ง ๖ กลุ่มที่ไม่สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระ หรือ บรรยากาศควบคุมตรวจตรา แบบใดแบบหนึ่งนั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่ห่างจากเกณฑ์ของบรรยากาศทั้งสองแบบนี้มากนัก

สรุปได้ว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด และเมื่อจำแนกออกเป็นกลุ่มตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่แล้วพฤติกรรมมีต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาตามลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่ามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระ และบรรยากาศควบคุมตรวจตราอยู่ ๓ มิติเหมือนกัน ถึงเกือบจะมาแล้ว ยกเว้นกลุ่มโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมาก มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระ ๔ มิติ โดยเพิ่มพฤติกรรมกักกันขึ้นอีกหนึ่งมิติ ซึ่งก็ไม่ได้แตกต่างจากกลุ่มโรงเรียนมัธยมแบบประสมอื่น ๆ มากนัก

การที่โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด และเมื่อจำแนกออกเป็นกลุ่มตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์ใหญ่แล้วมีลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนเป็นแบบเดียวกันทุกกลุ่ม และเป็นลักษณะบรรยากาศที่มีแนวโน้มค่อนข้างเป็นที่น่าพึงประสงค์ คือ มีแนวโน้มไปในทางลักษณะบรรยากาศเปิด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากอาจารย์ใหญ่เหล่านี้ได้รับการฝึกฝนอบรมและงานเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสมจากทางประเทศก่อนที่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม และมีการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสมอยู่เสมอ จึงทำให้อาจารย์ใหญ่มีโอกาสพบปะ-แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

อนึ่ง การที่บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรยากาศอิสระและบรรยากาศควบคุมตรวจตราเพียงแบบละ ๓ มิติ จากพฤติกรรมทั้งหมด ๘ มิตินั้น อาจเป็นไปได้ว่า การศึกษาครั้งนี้ใช้ลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนที่ Halpin & Croft วิจัยไว้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในอเมริกา ซึ่งมีวัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมไทยเป็นแนวเทียบเนื่องจากยังไม่มีผู้ใดสร้างเกณฑ์ลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนแบบต่าง ๆ ของไทยขึ้นไว้ แต่อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมมีต่างกัน ๕ มิติที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะบรรยากาศอิสระ หรือบรรยากาศควบคุมตรวจตราแบบใดแบบหนึ่งนั้น มีค่าไม่ห่างจากระดับคะแนนที่ใช้เป็นแนวเทียบมากนัก

คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมทั้งแปดมิติที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มต่าง ๆ เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างกันแล้วพบว่าแตกต่างกันเป็นบางมิติเท่านั้น คือ

โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากกับที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อยมีพฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียน แตกต่างกัน ๖ มิติจากทั้งหมด ๘ มิติ คือ กัดกัน ขวัญ มุ่งเฉพาะงาน กระตุ้นเตือน คุลยพินิจ และเห็นทาง

โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมกับที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม มีพฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนแตกต่างกัน ๒ มิติ จาก ๘ มิติ คือ ประสานงาน และสนิทสนม

บรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากกับที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อยมีพฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนแตกต่างกันอยู่ ๘ มิติจาก ๘ มิติ ได้แก่ เห็นทาง กระตุ้นเตือน มุ่งเฉพาะงาน และคุลยพินิจ

จากการเปรียบเทียบลักษณะเปิดของบรรยากาศของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมกลุ่มต่าง ๆ พบว่าพฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมีลักษณะเปิดมากน้อยต่างกัน เป็นบางมิติเท่านั้น คือ

✓ พฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีอายุมากมีลักษณะเปิดมากกว่าของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย ๒ มิติจากทั้งหมด ๘ มิติ คือ กัดกัน และเห็นทาง ส่วนขวัญ มุ่งเฉพาะงาน กระตุ้นเตือน และคุลยพินิจ เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเปิดน้อยกว่า ดังนั้นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุมากจึงมีลักษณะเปิดน้อยกว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย ซึ่งหมายความว่า อายุของอาจารย์ใหญ่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน กล่าวคืออาจารย์ใหญ่ที่มีอายุน้อยบริหารโรงเรียนให้มีบรรยากาศเป็นลักษณะเปิดค่อนข้างเป็นที่น่าพึงประสงค์กว่าอาจารย์ใหญ่ที่มีอายุมาก

โรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมมีพฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียน มีลักษณะเปิดน้อยกว่า พฤติกรรมของโรงเรียนที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสมอยู่ ๒ มิติ จากทั้งหมด ๘ มิติ คือ ประสานงาน และสนิทสนม ดังนั้นโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิเหมาะสมจึงมีบรรยากาศที่มีลักษณะเปิดน้อยกว่าบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีวุฒิไม่เหมาะสม แสดงว่าวุฒิของอาจารย์ใหญ่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศของโรงเรียนน้อยมาก อาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิไม่เหมาะสมบริหารโรงเรียนให้ปีบรรยากาศที่เปื้อนพิษมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสมไม่จำเป็นต้องได้รับวุฒิปริญญาโททางการบริหารการศึกษา แต่ต้องเป็นผู้ที่รับการฝึกฝนอบรมเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสม การวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของบริกเนอร์ที่ศึกษากับครูและครูใหญ่ของโรงเรียนใน นอร์ท คาโรไลนา ที่ว่า พื้นฐานทางการศึกษาของอาจารย์ใหญ่เป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศของโรงเรียน

สำหรับพฤติกรรมที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มากนั้นมีลักษณะเปิดมากกว่าของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย คือ เห็นทางและมุ่งเฉพาะงานและมีพฤติกรรมที่มีลักษณะเปิดน้อยกว่าอยู่ ๒ มิติ คือ กระตุ้นเตือนและคุ้ยพินิจ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ใหญ่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศของโรงเรียนเป็นบางพฤติกรรม คือผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมเห็นทางและมุ่งเฉพาะงานเป็นไปในลักษณะเปิดมากกว่า และพฤติกรรมกระตุ้นเตือนและคุ้ยพินิจมีลักษณะเปิดน้อยกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ตั้งแต่ ๕ ปีลงมา

ในความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับบรรยากาศของโรงเรียนนั้นสรุปได้ว่า สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมซึ่งได้แก่ อายุ วุฒิ และประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ที่ประกอบกันขึ้นเป็นบรรยากาศของโรงเรียนถึง ๗ มิติ จากทั้งหมด ๘ มิติ และมีค่าสหสัมพันธ์สูงมากและเป็นไปในทางบวก ได้แก่ ประสานงาน กัดกัน ขวัญ สนิทสนม เห็นทาง มุ่งเฉพาะงาน และคุ้ยพินิจ ส่วนกระตุ้นเตือนนั้นมี

ความสัมพันธ์กันท่ามากจนแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าสถานภาพ ส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมซึ่งได้แก่ อายุ วุฒิ และประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียน แต่ขัดแย้งกับการวิจัยของแอนเดอร์สันที่พบว่า อายุ พื้นฐานทางการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของอาจารย์ใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียน และการวิจัยของแมคเคลสัน ที่ว่า ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะบ่งถึงความสัมพันธ์ระหว่างอายุของอาจารย์ใหญ่กับบรรยากาศของโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม ถ้าหากผู้อ่านสนใจและต้องการทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไปอีก ผู้วิจัยขอเสนอข้อแนะนำบางประการดังนี้

๑. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสมอีก เพื่อดูว่า ตัวแปรใดบ้างจะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศของโรงเรียน จะได้นำผลมาปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนต่อไป ตัวแปรเหล่านี้ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทัศนคติของ ผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน บุคลิกภาพของครูและอาจารย์ใหญ่ วุฒิ อายุ เพศและประสบการณ์ในการทำงานของครู ขนาดของโรงเรียน เป็นต้น

๒. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม กับโรงเรียนมัธยมธรรมดาทั่วไป เพื่อนำผลมาปรับปรุงระบบบริหารในโรงเรียนทั้งสองประเภทนี้ให้ดีขึ้น

๓. ควรปรับปรุงการใช้ภาษาในแบบสอบถามให้เป็นที่เข้าใจง่ายขึ้นและเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ตลอดจนสร้างเกณฑ์ลักษณะบรรยากาศของโรงเรียนที่เป็นของไทยขึ้น

๔. ผู้บริหารโรงเรียนควรรักษาความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายขององค์การกับ เป้าหมายส่วนตัวของครูอยู่เสมอ เพื่อให้ได้มาซึ่งบรรยากาศของโรงเรียนที่พึงประสงค์

บรรณานุกรม

กรรชิต ทรานูรัตน์ ระบบพฤติกรรมในการบริหารของโรงเรียนรัฐบาลประเภทมัธยม
ศึกษาในสวนกลาง วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๕๑๒, ๑๑๑ หน้า อัดสำเนา

จีนวู สุนทรสีมะ หลักและวิธีทำวิทยานิพนธ์ รายงานประจำภาคและเอกสารวิจัย
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๑๕, ๑๕๙ หน้า

ชูป กาญจนประกร "บุคลิกภาพขององค์กร" วารสารนักบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์ ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๕, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การขายและการซื้อแห่งประเทศไทยจำกัด, ๔๐ หน้า

ธีระ รุญเจริญ ระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๑, ๑๑๔ หน้า อัดสำเนา

ล้วน สายยศ และ อังคณา คันทิรคานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา โรงพิมพ์วัฒนาพานิช
๒๕๑๕, ๒๙๖ หน้า

✓ ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง "ความสัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน : การศึกษาการบริหารใน
แง่พฤติกรรมศาสตร์" วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๕
โรงพิมพ์วิทยากร ๑๕๖ หน้า

ไพบูลย์ ช่างเรียน สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕, ๘๖ หน้า

✓ บุญไธย สาร หลักการบริหารการศึกษา โรงพิมพ์วัฒนาพานิช ๒๕๑๔, ๕๕๐ หน้า

วิทยาลัยวิชาการศึกษา คู่มือการเขียนรายงาน ภาคนิพนธ์และปริญญานิพนธ์ ฉบับปรับปรุง
แก้ไขครั้งที่ ๑ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๔, ๑๑๕ หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิสามัญศึกษา ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา
โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๔, ๖๑๐ หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิสามัญศึกษา โครงการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนมัธยม
แบบประสม ๖ หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิสามัญศึกษา โครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาค
กลุ่มที่ ๑, ๒ หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิสามัญศึกษา โครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม แบบ ๑
การจัดตั้งโรงเรียนมัธยมแบบประสมในประเทศไทย ๔ หน้า อัครสำเนา

Anderson, Donald P., "Organizational Climate of Elementary School",
Research Monograph No.1, Minneapolis : Educational
 Research and Development Council of The Twin Cities
 Metropolitan Area, Inc., 1964, 13 p.

Brickner, Charles Elias, "An Analysis of Organizational Climate and
 Leader Behavior in A North Dakota School System.", Dissertation Abstracts International, June 1971, Vol.30, No.2,
 96 - A

Cook, Edward Vance, "Leadership Behavior of Elementary School
 Principals and the Organizational Climate of the School
 which they Administer", Ann Arbor University Microfilms,
 Vol.27, No.2, August 1966, 345 - 346 A.

Dilok Wajanasoonthorn, A Study of Teacher Attitudes Toward Working
Conditions in Selected Comprehensive Secondary Schools in
Thailand, Unpublished Master Thesis, University of Alberta,
 Canada, 1971, 105 pp.

Educational Planning Office, Ministry of Education, Thailand, Current
and Projected Secondary Education Programs for Thailand :
A Manpower And Educational Development Planning Project,
 Thai Baeb Rien Press, 1966, 261 pp.

Encyclopedia of Educational Research, 4th Edition, edited by Robert

L. Ebel, The Macmillan Company, New York, 1969, 1522 pp.

X Getzels, Jacob W., Lipham, James M., Educational Administration as a Social Process; Theory Research Practice, New York :

Harper & Row, Published, 1968 1969

Gue, L. R., Organizational Climate, Unpublished lecture documents for Educational Administration 504, University of Alberta, Canada, 1970

Halpin, Andrew W., Theory and Research in Administration, Washington University, The Macmillan Company, New York, 1966, 352 pp.

Heller, Robert W., "Informal Organization and Perceptions of the Organizational Climate of Schools" The Journal of Educational Research, Vol.61, No.9, May - June, 1968, 1959 pp. p. 404 - 411

Hughes, Larry Wayne, The Organizational Climate Found in Central Administrative Offices of Selected Highly Innovative and Noninnovative School Districts in the State of Ohio. Dissertation Abstracts International, July 1966, Vol.27, No.1, 73 - A.

✓ Koontz Harold, and Donnell, G Cyril, Principles of Management : An Analysis of Managerial Functions, 4th ed., Kokausha Company, Ltd., 1968, 822 pp.

✓ Mackay, D.A., "Should Principals be Change Agents ?" The Principal and Educational Change The 1966 Alberta Principals, Leadership Course, Edmonton, Alberta, Canada, 1966, 62 pp.

McLeod, Ronald Keith, "Relationship of Staff Size and Variables to the Organizational Climate of Elementary School", Dissertation Abstracts International, December 1969, Vol.30 no.6, 2298 - A

McCleary, Lloyd E., and Hencley, Stephen P., Secondary School Administration : Theoretical Basis of Professional Practice, Dodd, Mead, & Company, New York, 1970, 399 pp.

X Miklos, E., "School Climate and Program Development' Selected Readings in Educational Administration, Department of Educational Administration, The University of Alberta, Edmonton, Canada, 1970, 471 pp.

Owens, Robert G., Organizational Behavior in Schools, Englewood Cliffs, New Jersey 1970, 246 pp.

Ponushka, Warren Joseph, "Elementary School Climate and its Relationship to Pupil Achievement", Dissertation Abstracts International, March 1970, Vol.30, No.9, 2072 - A - 2073 A

Rodgers, Paul Clayton "The Effect of Organizational Climate on School Morale of Students in Selected Public Junior High School in Mississippi," Dissertation Abstracts International, January 1973, Vol.33 No.7, 3223 - A

Sen Keoyote, Post Secondary Educational Plans and their Correlates in Alberta Rural Public High Schools, Unpublished Master's Thesis, Department of Education University of Alberta, Canada, 1971, 95 pp.

- Tanner, Hugh Gordon, "A Study of the Relationship Between the Organizational Climate of Schools and the Social Behavior of Selected School Administrators," Dissertation Abstracts International, July 1967, Vol.28, No.1, 89 - A
- Winner, B. J., Statistical Principles in Experimental Design, 2nd ed., McGraw - Hill Book Company, New York, 1971, 907 pp.
- Winter, James Alvin, "An Investigation of the Relationship of Organizational Climate and Certain Personal Status Factors of Elementary School Professional Staff Members," Dissertation Abstracts International, 1968, Vol.20, No.5, 2083 - A

ภาคผนวก

ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย
และค่าสถิติเบื้องต้น

ตารางที่ ๑๔ จำนวนประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู อาจารย์ใหญ่ของแต่ละโรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
			อาจารย์ใหญ่	ครู	รวม
๑	พิบูลวิทาลัย	๑๕๐	๑	๕๑	๕๒
๒	นครสวรรค์	๑๐๔	๑	๒๔	๒๕
๓	ราชสีมวิทาลัย	๑๒๕	๑	๔๕	๔๖
๔	รอยเอ็ดวิทาลัย	๑๐๓	๑	๓๖	๓๗
๕	เบญจมาราชรังสฤษดิ์	๕๕	๑	๓๕	๓๖
๖	อุครพิทยานุกูล	๑๐๘	๑	๒๓	๒๔
๗	ปิยะมหาราชาลัย	๑๐๔	๑	๕๔	๕๕
๘	คณะราษฎรบำรุง	๕๐	๑	๓๖	๓๗
๙	สามัคคีวิทยาคม	๘๓	๑	๕๕	๕๖
๑๐	ชลราษฎรอำรุง	๕๓	๑	๔๐	๔๑
๑๑	เบญจมะมหาราช	๘๖	๑	๓๖	๓๗
๑๒	เบญจมาราฐทิศ	๕๑	๑	๒๓	๒๔
๑๓	ธวัชบุรี	๑๐๒	๑	๕๐	๕๑
๑๔	อุบลวิทยาลัย	๘๐	๑	๕๕	๕๖
	รวม	๑๕๒๖	๑๔	๑๐๑๐	๑๐๒๔

ตารางที่ ๑๕ สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่ จำแนกเป็นกลุ่มตามอายุ วุฒิ และประสบการณ์
ตามจำนวนที่เข้ารับแบบสอบถามกลับคืน

อายุ				วุฒิ				ประสบการณ์ในการเป็น อาจารย์ใหญ่			
มาก		น้อย		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม		มาก		น้อย	
ระดับจำนวน		ระดับจำนวน		วุฒิสูงสุด		วุฒิสูงสุด		ระยะเวลา		ระยะเวลา	
อายุ		อายุ			จำนวน		จำนวน	เวลา		เวลา	
๕๕	๑	๔๔	๑	M.Ed.		M.Ed.		๒๐	๒	๔	๑
๕๓	๑	๔๖	๑	(Ed.Admin.)	๒	(Science Ed.)	๑	๑๐	๔	๗	๑
๕๒	๑	๔๕	๑	M.A.		MAT.				๖	๑
๕๑	๑	๔๔	๑	(Ed.Admin.)	๑	Physics	๑			๕	๒
		๔๒	๑	M.A.		M.Ed.				๑	๑
		๔๐	๒	(Ed.Admin.		(Curriculum)	๑				
		๓๘	๑	& Supervision)	๑	Grad.Dip.in					
				M.A.		Ed.	๒				
				(Sec.Admin)	๑	ป.ม.	๑				
						ป.ป.	๑				
รวม	๔		๔		๕		๗		๖		๖

ตารางที่ ๑๖ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และที่ได้รับกลับคืนมา

ลำดับที่	โรงเรียน	กลุ่ม ตัวอย่าง	แบบสอบถาม ที่ได้รับ กลับคืนมา	แบบสอบถาม ที่ได้รับ กลับคืนมา คิดเป็นร้อยละ
๑	พิบูลวิทยาลัย	๕๒	๕๕	๒๔.๖๓
๒	นครสวรรค์	๒๔	๓๖	๕๖.๓๔
๓	ราชสีมาวิทยาลัย	๕๐	๒๓	๓๐.๐๐
๔	รอยเอ็ดวิทยาลัย	๓๑	๒๕	๕๑.๕๔
๕	เบญจมาราชรังสฤษดิ์	๔๐	๒๑	๓๒.๕๐
๖	อุครพิทยานุกูล	๒๔	๕๒	๓๖.๕๓
๗	ปิยะมหาราชาลัย	๕๕	๕๓	๔๖.๕๓
๘	คณะราษฎรบำรุง	๓๒	๒๑	๔๔.๓๕
๙	สามัคคีวิทยาคม	๕๖	๔๖	๖๐.๖๐
๑๐	ชลราษฎรอำรุง	๔๑	๓๐	๓๓.๐๓
๑๑	เบญจมะมหาราช	๓๖	๒๕	๕๓.๑๔
๑๒	เบญจราษฎร์พิศ	๒๔	๓๖	๕๖.๒๕
๑๓	สระบุรี	๔๑	—	—
๑๔	อยุธยาวิทยาลัย	๒๐	—	—
	รวม	๑๐๒๔	๖๓๓	๒๒.๒๑

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การหาคะแนนเฉลี่ย

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๒. การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\text{สูตร } S.P. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.P.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๓. การหาค่าความแปรปรวน

หาได้โดยยกกำลังสองของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อให้ S^2 แทน
แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

๔. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

$$K - R_{20} = \left(\frac{K}{K-1} \right) \frac{\frac{20}{\%} - \frac{\sum pq}{\%}}{\frac{20}{\%}}$$

เมื่อ $K - R_{20}$ แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

p แทน จำนวนคนที่ใช่คะแนน

q แทน จำนวนคนที่ไม่ใช่คะแนน

$\frac{20}{\%}$ แทน ความแปรปรวนของกลุ่มประชากร

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

๕. การทดสอบความแตกต่างระหว่างกะแนเฉลี่ยเป็นรายคู่

$$\text{สูตร } q_r = \frac{\bar{T}_j - \bar{T}_{j-1}}{\sqrt{MS_{\text{error}}/n}}$$

MS
error

แทน Mean Square error

$\bar{T}_j$, $\bar{T}_{j-1}$

แทน กะแนเฉลี่ย

n

แทน จำนวนของข้อมูลของแต่ละกะแนเฉลี่ย

๖. การหาค่าสัมพันธ

$$r_{xy} = \frac{n \sum x_1 y_1 - (\sum x_1)(\sum y_1)}{\sqrt{[n \sum x_1^2 - (\sum x_1)^2][n \sum y_1^2 - (\sum y_1)^2]}}$$

r_{xy}

แทน ค่าสหสัมพันธ์

$\sum x_1 y_1$

แทน ผลรวมของผลคูณของกะแนทั้งสองกลุ่ม

$\sum x_1$, $\sum y_1$

แทน ผลรวมของกะแนแต่ละกลุ่ม

$\sum x_1^2$, $\sum y_1^2$

แทน ผลรวมของกะแนแต่ละกลุ่ม ยกกำลังสอง

n

แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ ๑๓ ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุมาก

(N = 1๓๖)

พฤติกรรม	X	$\bar{X}$	s^2	S.D.
ประสานงาน	๔๔๓๑.๐๐๐๐	๑๕.๑๘๑๘	๑๕.๘๕๒๘	๔.๔๗๑๓
กักกัน	๒๘๔๒.๐๐๐๐	๑๒.๓๒๐๓	๖.๕๘๓๙	๒.๕๖๕๙
ขวัญ	๕๓๔๓.๐๐๐๐	๒๓.๑๒๕๕	๓๐.๕๕๗๑	๕.๕๒๗๙
สนิทสนม	๓๘๔๒.๐๐๐๐	๑๘.๘๒๕๘	๑๑.๑๕๙๗	๓.๓๔๓๓
เห็นทาง	๔๗๔๓.๐๐๐๐	๒๐.๗๔๘๕	๑๖.๐๘๔๕	๔.๐๑๐๕
มุ่งเฉพาะงาน	๓๘๔๓.๐๐๐๐	๑๖.๖๓๖๔	๑๓.๖๗๕๕	๓.๖๙๘๑
กระตุนเตือน	๔๘๔๔.๐๐๐๐	๒๑.๒๐๗๘	๓๗.๘๐๘๘	๖.๑๕๘๔
กลุ่ยพินิจ	๒๘๔๔.๐๐๐๐	๑๒.๕๑๗๗	๑๘.๗๙๗๖	๔.๒๙๕๒

ตารางที่ ๑๔ ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่อายุน้อย (N = ๔๐๖)

พฤติกรรม	X	$\bar{X}$	s^2	S.D.
ประสานงาน	๗๒๗.๐๐๐๐	๑๕.๐๓๒๐	๒๘.๑๘๔๑	๕.๓๐๕๓
กักกัน	๕๒๗๐.๐๐๐๐	๑๒.๕๘๐๓	๗.๗๓๒๔	๒.๗๘๔๔
ขวัญ	๙๐๒ E + ๐๕	๒๕.๑๖๗๕	๒๙.๖๐๖๕	๕.๔๔๑๒
สนิทสนม	๖๘๐๖.๐๐๐๐	๑๖.๗๒๗๕	๑๒.๐๙๒๑	๓.๔๗๕๕
เห็นทาง	๘๗๔๑.๐๐๐๐	๒๑.๖๕๒๗	๑๔.๖๔๖๐	๓.๘๒๖๕
มุ่งเฉพาะงาน	๖๓๔๐.๐๐๐๐	๑๕.๖๑๕๘	๑๕.๖๙๗๗	๓.๙๐๓๑
กระตุนเตือน	๑๑๐๓ E + ๐๔	๒๕.๗๖๒๑	๓๘.๒๔๑๒	๖.๑๘๓๙
กลุ่ยพินิจ	๖๕๐๗.๐๐๐๐	๑๖.๐๒๗๑	๑๘.๑๙๕๓	๔.๒๖๖๑

ตารางที่ ๑๙

การสังเกตเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ให้มีความเหมาะสม (II = 16๒๓)

พฤติกรรม	X	$\bar{X}$	S^2	S.D.
ประสานงาน	๕๑๒๕.๐๐๐๐	๑๘.๔๘๖๗	๒๑.๘๐๗๒	๔.๖๘๐๕
กักกัน	๓๓๓๑.๐๐๐๐	๑๒.๘๑๗๕	๗.๒๘๔๗	๒.๗๐๐๘
ขวัญ	๖๓๑๙.๐๐๐๐	๒๔.๐๒๖๖	๓๒.๘๗๖๓	๕.๖๙๘๘
สนิทสนม	๔๓๓๓.๐๐๐๐	๑๖.๓๙๕๒	๑๐.๕๓๘๖	๓.๒๔๖๓
เห็นทาง	๕๕๗๘.๐๐๐๐	๒๑.๒๐๘๑	๑๘.๘๒๐๕	๓.๘๕๐๐
มุ่งเฉพาะงาน	๕๒๕๖.๐๐๐๐	๑๖.๐๘๓๗	๑๘.๐๕๓๗	๓.๗๔๘๕
กระตือรือร้น	๖๒๓๓.๐๐๐๐	๒๓.๖๘๕๖	๓๖.๖๘๑๕	๖.๐๕๑๔
คุยกัน	๓๘๕๕.๐๐๐๐	๑๔.๖๕๕๐	๑๙.๗๒๓๘	๔.๕๕๑๑

ตารางที่ ๒๐

การสังเกตเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ให้มีความไม่เหมาะสม (II = ๓๓๔)

พฤติกรรม	X	$\bar{X}$	S^2	S.D.
ประสานงาน	๓๐๖๖.๐๐๐๐	๑๔.๗๗๕๔	๒๖.๑๓๘๘	๕.๑๐๘๖
กักกัน	๔๓๕๖.๐๐๐๐	๑๖.๗๖๖๖	๗.๓๖๖๖	๒.๗๐๗๓
ขวัญ	๕๒๔๓.๐๐๐๐	๒๔.๙๑๓๘	๓๐.๗๐๘๘	๕.๕๕๑๖
สนิทสนม	๖๓๘๘.๐๐๐๐	๑๗.๑๐๗๐	๑๖.๒๗๖๗	๓.๕๐๓๖
เห็นทาง	๘๐๔๓.๐๐๐๐	๒๑.๕๐๕๓	๑๕.๒๑๕๘	๓.๘๘๐๗
มุ่งเฉพาะงาน	๕๙๖๕.๐๐๐๐	๑๕.๙๔๘๒	๑๑.๕๗๖๒	๓.๔๐๑๖
กระตือรือร้น	๕๐๐๕.๐๐๐๐	๒๔.๐๗๕๕	๔๔.๔๕๕๓	๖.๖๗๐๕
คุยกัน	๕๖๗๐.๐๐๐๐	๑๕.๖๖๓๑	๒๐.๒๗๖๓	๔.๕๐๓๕

ตารางที่ ๒๑

การสังเกตเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์มาก ($N = ๒๔๑$)

พฤติกรรม	X	$\bar{X}$	S^2	S.D.
ประสานงาน	๕๓๑๕.๐๐๐๐	๑๘.๕๒๘๘	๒๓.๖๘๐๖	๔.๘๖๖๓
กักกัน	๓๕๕๕.๐๐๐๐	๑๒.๖๖๕๕	๖.๘๑๓๓	๒.๖๑๒๒
ขวัญ	๖๓๕๖.๐๐๐๐	๒๔.๐๘๒๓	๓๓.๘๖๒๕	๕.๘๑๔๐
สนิทสนม	๔๓๒๑.๐๐๐๐	๑๖.๔๕๓๓	๑๑.๓๕๖๔	๓.๔๓๒๖
เห็นทาง	๕๔๘๓.๐๐๐๐	๒๐.๘๐๓๘	๑๕.๐๘๘๓	๓.๘๗๒๓
มุ่งเฉพาะงาน	๔๒๖๖.๐๐๐๐	๑๕.๖๕๒๓	๑๒.๖๖๐๕	๓.๕๕๘๖
กระตุนเตือน	๖๓๐๖.๐๐๐๐	๒๖.๕๖๓๘	๔๓.๖๐๒๓	๖.๕๗๖๔
คุลยพินิจ	๓๕๑๕.๐๐๐๐	๑๓.๕๓๖๔	๒๑.๘๕๖๑	๔.๖๕๔๑

ตารางที่ ๒๒

การสังเกตเบื้องต้นของกลุ่มที่อาจารย์ใหญ่มีประสบการณ์น้อย ($N = ๓๕๖$)

พฤติกรรม	X	$\bar{X}$	S^2	S.D.
ประสานงาน	๖๔๘๘.๐๐๐๐	๑๘.๖๖๘๐	๒๖.๖๕๖๘	๕.๑๖๓๐
กักกัน	๔๕๖๓.๐๐๐๐	๑๓.๘๑๖๔	๓.๘๕๖๖	๒.๘๑๐๐
ขวัญ	๘๘๐๖.๐๐๐๐	๒๔.๓๖๘๑	๒๕.๖๕๐๘	๕.๐๖๘๘
สนิทสนม	๕๕๖๔.๐๐๐๐	๑๖.๕๕๖๘	๑๑.๘๕๓๓	๓.๓๕๐๖
เห็นทาง	๖๕๕๓.๐๐๐๐	๒๑.๓๕๕๓	๑๔.๕๕๕๓	๓.๘๖๕๘
มุ่งเฉพาะงาน	๕๕๑๘.๐๐๐๐	๑๖.๖๖๖๖	๑๑.๘๕๖๖	๓.๘๕๖๖
กระตุนเตือน	๘๕๐๕.๐๐๐๐	๒๕.๐๑๔๐	๓๔.๓๖๖๖	๕.๘๕๖๐
คุลยพินิจ	๕๕๘๖.๐๐๐๐	๑๕.๖๕๖๖	๑๔.๖๕๖๖	๔.๖๕๖๖

ตารางที่ ๒๓

การวัดคะแนนของโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ศึกษาทั้งหมด (N = ๒๓๗)

พฤติกรรม	X	$\bar{X}$	S ²	S.D.
ประสานงาน	.๑๒๒E+ ๐๘	๑๕.๐๓๓๘	๒๕.๐๕๖๕	๕.๐๐๕๖
กักกัน	๘๑๒๗.๐๐๐๐ *	๑๒.๗๕๘๓	๓.๓๕๖๖	๑.๗๓๒๓
ขวัญ	.๑๕๖E+ ๐๕ *	๒๔.๔๓๐๑	๓๑.๕๐๓๓	๕.๖๒๒๔
สนิทสนม	.๑๐๗E+ ๐๕ *	๑๖.๘๖๑๐	๑๑.๖๑๘๗	๓.๔๖๘๖
เห็นทาง	.๑๓๖E+ ๐๘ *	๒๑.๓๗๕๒	๑๕.๐๕๖๖	๓.๘๘๕๔
มุ่งเฉพาะงาน	.๑๐๒E+ ๐๕ *	๑๖.๐๐๖๓	๑๒.๕๙๖๐	๓.๕๔๔๔
กระตือรือร้น	.๑๕๒E+ ๐๘	๒๓.๙๑๘๔	๔๑.๓๐๑๖	๖.๔๒๖๖
กลุ่บพันใจ	๘๕๑๗.๐๐๐๐	๑๔.๙๔๐๓	๒๐.๐๕๓๙	๔.๔๘๖๖

1

จดหมายที่เกี่ยวข้องและแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๖

เรื่อง ขออนุญาตทำการวิจัยในโรงเรียนมัธยมแบบประสม

เรียน ผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีรายชื่อโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่จะทำการวิจัย ๑ ฉบับ

๒. แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม ๑ ฉบับ

เนื่องจากการที่กรมสามัญศึกษาได้ดำเนินโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมมา
เป็นปีที่ ๘ แล้วและปีนี้เป็ปีสุดท้ายของโครงการ ปรากฏว่ายังไม่เคยมีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยว
กับ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสมกับบรรยากาศ
ของโรงเรียน ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นครูโรงเรียนมัธยมแบบประสม จึงมีความสนใจที่จะ
ทำการวิจัยเรื่องนี้เพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารและวางแผนการ
ศึกษา และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสมต่อไป

อนัน จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ข้าพเจ้าดำเนินการได้ตามความ
ประสงค์ และขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ตามรายชื่อที่
ได้แนบมาพร้อมหนังสือนี้ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอกราบ
ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ไพพรรณ มุสิกสาร

(นางสาวไพพรรณ มุสิกสาร)

ครูโทโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จังหวัดนครพนม

บัญชีรายชื่อโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่จะทำการวิจัย

๑. โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย	ลพบุรี
๒. โรงเรียนนครสวรรค์	นครสวรรค์
๓. โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย	นครราชสีมา
๔. โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย	ร้อยเอ็ด
๕. โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์	ฉะเชิงเทรา
๖. โรงเรียนวิเยะบริหารชาลย์	นครพนม
๗. โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล	อุดรธานี
๘. โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง	ยะลา
๙. โรงเรียนสภากศิวิทยาภม	เชียงใหม่
๑๐. โรงเรียนชลธาราบูรอำรุง	ชลบุรี
๑๑. โรงเรียนสระบุรี	สระบุรี
๑๒. โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	อุบลราชธานี
๑๓. โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	พระนครศรีอยุธยา
๑๔. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	นครศรีธรรมราช

ที่ กข ๐๘๐๗/๒๕๓๐๒

กรมสามัญศึกษา

๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียน

ด้วยนางสาวไพพรรณ มุสิกสาร นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารและวางแผน การศึกษาปีที่ ๒ ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ประสงค์จะขอทราบข้อมูลเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมแบบประสม กับบรรณ าคาของโรงเรียน" โดยส่งแบบสอบถามมายังโรงเรียนนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นประโยชน์ ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ทราบอนุเคราะห์ให้เกิดความสะดวก จะเป็นพระคุณมาก.

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยุทธ์ ทหารแก้ว)

รักษากราในตำแหน่งผู้ช่วยผู้รักษากราในตำแหน่งหัวหน้ากองการมัธยมศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน

ผู้รักษากราในตำแหน่งหัวหน้ากองการมัธยมศึกษา

ฝ่ายส่งเสริมโรงเรียน

โทร. ๘๑๖๓๓๐

หอพักหญิง ๓๕ สุขุมวิท ๒๓

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียน.....

ดิฉันเป็นครูโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย นครพนม ขณะนี้กำลังศึกษาเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม โรงเรียนของท่านได้รับเลือกเป็นหนึ่งในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม จำนวน ๑๔ โรงเรียน ผลการศึกษาจะปรากฏในรูปส่วนรวม หากท่านประสงค์จะทราบว่า บรรยากาศของโรงเรียนบรรยากาศของโรงเรียนของท่านในขณะที่ศึกษาเป็นแบบใดดิฉันยินดีวิเคราะห์ส่งผลมาให้เมื่อศึกษาเสร็จแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม ทั้งตัวท่านเอง และคณะครูด้วย ดิฉันขอความกรุณาให้ อาจารย์.....เป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามจากคณะครู ขอได้โปรดส่งแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ศกนี้ ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

ขอแสดงความนับถือ

ไพพรรณ มุสิกสาร
(นางสาวไพพรรณ มุสิกสาร)

วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

กราบเรียน

ดิฉันได้เคยรู้โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย นครพนม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมแบบ
ประสม ขณะนี้กำลังทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม
เพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาบริหารและวางแผนการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร

จึงกราบเรียนมาเพื่อขอให้ท่านเบตดาตอบแบบสอบถามที่แนบไปด้วยแล้ว ผลที่
ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อท่านผู้ตอบแบบสอบถามท่านหนึ่งท่านใดเลย
ขอได้โปรดตอบอย่างเสรีตามความรู้สึกอันแท้จริงของท่าน และกรุณาส่งกลับคืนเฉพาะแบบสอบ
ถามตอนที่ ๑ และ ๒ เท่านั้น ที่
ภายในวันที่ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

หวังอย่างยิ่งว่า คงจักได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณใน
เมตตาธรรมของท่านอย่างยิ่ง ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามนี้.

ขอแสดงความเคารพ

ไพพรรณ บุณิศาร

แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมแบบประสม

ตอนที่ ๑

ประวัติส่วนตัว

ขอได้โปรดเติมคำหรือข้อความเกี่ยวกับท่านในช่องว่างที่กำหนดให้

๑. อายุ ที่ เพศ
๒. วุฒิทางการศึกษาที่ได้รับ..... วิชาเอก.....
๓. วุฒิสถิตที่ได้รับ..... วิชาเอก.....
๔. รับราชการจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา.....ปี
๕. ข้อนี้สำหรับอาจารย์ใหญ่เท่านั้น

๕.๑ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่.. ปี

๕.๒ กรุณา / ลงหน้าข้อความต่อไปนี้ตามประสบการณ์ของท่าน

- มีประสบการณ์และเคยทำงานเกี่ยวกับการบริหารการศึกษามาก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารการศึกษาก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารการศึกษาในขณะดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ผ่านการดูงานในต่างประเทศก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ผ่านการดูงานในประเทศในขณะดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ผ่านการศึกษาและดูงานเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสมในประเทศก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ผ่านการศึกษาและดูงานเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมแบบประสมในประเทศขณะที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ได้รับวุฒิปริญญาโทสาขการบริหารการศึกษาก่อนดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ได้รับวุฒิปริญญาโทสาขการบริหารการศึกษาก่อนประเทศขณะดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

- ได้รับวุฒิปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษาจากต่างประเทศก่อนดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ได้รับวุฒิปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษาจากต่างประเทศขณะดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ได้รับวุฒิปริญญาโททางการศึกษาด้านอื่นที่ไม่ใช่สาขาบริหารการศึกษาจากต่างประเทศก่อนดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- เคยศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะจากต่างประเทศก่อนดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- เคยศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะจากต่างประเทศขณะดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ไม่ได้ศึกษาวิชาการบริหารการศึกษาจากสถาบันใดสถาบันหนึ่งแต่สนใจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ

ตอนที่ ๒

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน

ขอแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

ขอได้โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วขีด ✕ บนตัวเลขที่กำหนดให้เพียงข้อเดียวเท่านั้น ตามน้ำหนักความรู้สึกที่ท่านเห็นว่าพฤติกรรมที่ปรากฏในแต่ละข้อความเกิดขึ้นบ่อยเพียงใดในโรงเรียนของท่าน พฤติกรรมเหล่านี้อาจเกิดขึ้นกับตัวท่านเองหรือกับครูคนอื่นหรือคณะครูก็ได้

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุด	มีน้ำหนัก	๔
พฤติกรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างมาก	"	๓
พฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้ง	"	๒
พฤติกรรมที่เกิดขึ้นน้อยมาก	"	๑

ขอได้โปรดกรุณาตอบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งแล้วผลการตอบแบบสอบถามของท่านจะเป็นโมฆะ

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

๑. อาจารย์ใหญ่พยายามจัดหาสวัสดิการให้แก่ครู	๑	๒	๓	๔
๒. โรงเรียนจัดหาหนังสือประกอบการสอนไว้บริการครู	๑	๒	๓	๔

ฯลฯ

๑. กิจการมารยาทของครูในโรงเรียนเป็นที่น่ารำคาญ	๑	๒	๓	๔
๒. ในการกระทำการใด ๆ มักมีครูจำนวนน้อยที่คอยคัดค้าน	๑	๒	๓	๔
๓. คณะครูร่วมมือกันบีบบังคับครูที่ไม่ปฏิบัติตามเหมือนคนอื่นในโรงเรียน	๑	๒	๓	๔
๔. ครูแสวงหาความสนิทสนมชอบพอกจากอาจารย์ใหญ่เป็นพิเศษ	๑	๒	๓	๔
๕. ครูบางคนชอบขัดจังหวะในขณะที่ครูคนอื่นกำลังพูดในที่ประชุม	๑	๒	๓	๔
๖. ครูถามคำถามที่ไร้สาระในที่ประชุม	๑	๒	๓	๔

๓. ในการประชุม ครูพูดโดยตรงประเด็นและปราศจากจุดมุ่งหมาย	๑	๒	๓	๔
๔. ครูในโรงเรียนนี้ทางคนต่างอยู่ไม่ค่อยจะคบหาสมาคมกัน	๑	๒	๓	๔
๕. ครูพูดถึงการขยายและการลาออก	๑	๒	๓	๔
๑๐. ครูสังสรรค์กันเฉพาะในกลุ่มของคนเท่านั้น	๑	๒	๓	๔
๑๑. งานกิจวัตรประจำวันอื่น ๆ กว้างขวางงานสอน	๑	๒	๓	๔
๑๒. ครูเป็นกรรมการในกิจกรรมต่าง ๆ มากเกินไป	๑	๒	๓	๔
๑๓. การรายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นภาระหนักแก่ครูมาก	๑	๒	๓	๔
๑๔. ครูมีภาระหนักเกี่ยวกับงานสารบรรณของโรงเรียน	๑	๒	๓	๔
๑๕. ครูมีเวลาเพียงพอในการเตรียมและจัดทำรายงานต่าง ๆ	๑	๒	๓	๔
๑๖. โรงเรียนพร้อมเสมอที่จะบริการและให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนแก่ครู	๑	๒	๓	๔
๑๗. ครูโรงเรียนนี้เชี่ยวชาญสูงมาก	๑	๒	๓	๔
๑๘. ครูทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความยินดี ขยันขันแข็งและกระตือรือร้น	๑	๒	๓	๔
๑๙. ครูแสดงความจงรักภักดีเสียสละและปีความผูกพันต่อโรงเรียนมาก	๑	๒	๓	๔
๒๐. ภารโรงพร้อมที่จะให้บริการครูและนักเรียน	๑	๒	๓	๔
๒๑. ครูส่วนใหญ่ให้อภัยในข้อผิดพลาดของเพื่อนร่วมงาน	๑	๒	๓	๔
๒๒. โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับงานสอนไว้พร้อมเสมอ	๑	๒	๓	๔
๒๓. ครูหัวเราะอย่างสนุกสนานเมื่ออยู่ด้วยกันอย่างเป็นกันเอง	๑	๒	๓	๔
๒๔. ในการประชุมทุกครั้ง คณะครูแสดงความรู้สึกร่วมที่จะช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ	๑	๒	๓	๔
๒๕. โรงเรียนจัดหาหนังสือประกอบการสอนไว้บริการครู	๑	๒	๓	๔
๒๖. หลังจากโรงเรียนเลิกแล้วครูอยู่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาส่วนตัว	๑	๒	๓	๔
๒๗. ครูแต่ละคนมีเพื่อนสนิทอยู่ในโรงเรียนด้วยกัน	๑	๒	๓	๔

๒๘. ครูเชิญเพื่อนครูในโรงเรียนไปบ้านของตน	๑	๒	๓	๔
๒๙. ครูทราบเกี่ยวกับครอบครัวของครูอื่น ๆ ในโรงเรียน	๑	๒	๓	๔
๓๐. ครูเล่าเรื่องส่วนตัวของตนให้ครูคนอื่นฟัง	๑	๒	๓	๔
๓๑. ครูสนุกสนานเมื่อพบปะกันภายในโรงเรียน	๑	๒	๓	๔
๓๒. ครูเตรียมและจัดทำรายงานต่าง ๆ ร่วมกัน	๑	๒	๓	๔
๓๓. ครูเตรียมและจัดทำรายงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง	๑	๒	๓	๔
๓๔. การประชุมครูดำเนินไปตามระเบียบวาระอย่างเคร่งครัด	๑	๒	๓	๔
๓๕. ส่วนใหญ่แล้วการประชุมครูเป็นการที่อาจารย์ใหญ่แจ้งให้ที่ประชุมรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ มากกว่าที่จะเป็นการอภิปราย	๑	๒	๓	๔
๓๖. อาจารย์ใหญ่ดำเนินการประชุมอย่างมีพิธีรีตองและเคร่งครัด	๑	๒	๓	๔
๓๗. ครูมักออกนอกบริเวณโรงเรียนในเวลาราชการ	๑	๒	๓	๔
๓๘. ครูแต่ละคนรับประทานอาหารกลางวันของตนตามลำพัง	๑	๒	๓	๔
๓๙. ครูไม่คิดวิจารณ์ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่อาจารย์ใหญ่กำหนดขึ้น	๑	๒	๓	๔
๔๐. อาจารย์ใหญ่ติดต่อกับครูเป็นประจำทุกวัน	๑	๒	๓	๔
๔๑. โรงเรียนพร้อมที่จะให้บริการงานด้านธุรการแก่ครูเสมอ	๑	๒	๓	๔
๔๒. หลังจากศึกษานิเทศก์กลับไปแล้ว โรงเรียนแจ้งผลการเยี่ยมเยียนให้ครูทราบทุกครั้ง	๑	๒	๓	๔
๔๓. อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตัดสินใจในการจัดการการสอน	๑	๒	๓	๔
๔๔. อาจารย์ใหญ่เป็นผู้กำหนดงานให้ครูทำ				
๔๕. อาจารย์ใหญ่ทดสอบความรู้ทางวิชาการของครู	๑	๒	๓	๔
๔๖. อาจารย์ใหญ่แก้ไขข้อผิดพลาดของครู	๑	๒	๓	๔
๔๗. อาจารย์ใหญ่พยายามให้ครูแต่ละคนทำงานเต็มความสามารถ	๑	๒	๓	๔
๔๘. โรงเรียนประกาศหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคนให้ครูทราบโดยทั่วกัน				

๔๙. อาจารย์ใหญ่ชอบพูด ที่แจ่ม หรือบนปากจนเกินความจำเป็น	๑	๒	๓	๔
๕๐. อาจารย์ใหญ่อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของครูด้วยวิธีการต่าง ๆ	๑	๒	๓	๔
๕๑. การติของอาจารย์ใหญ่นั้นเป็นการตีเพื่อก่อ	๑	๒	๓	๔
๕๒. อาจารย์ใหญ่ทำงานหนักและ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครู	๑	๒	๓	๔
๕๓. อาจารย์ใหญ่เตรียมตัวมาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะพูดเกี่ยวกับหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน	๑	๒	๓	๔
๕๔. อาจารย์ใหญ่อธิบายเหตุผลทุกครั้งที่ดีชมครู	๑	๒	๓	๔
๕๕. อาจารย์ใหญ่พยายามจัดหาสวัสดิการให้แก่ครู	๑	๒	๓	๔
๕๖. อาจารย์ใหญ่มาถึงโรงเรียนก่อนครูอื่น ๆ	๑	๒	๓	๔
๕๗. อาจารย์ใหญ่แจ้งแนวคิดว่าใหม่ ๆ ที่ตนได้ทราบมาแก่ครู	๑	๒	๓	๔
๕๘. อาจารย์ใหญ่เป็นคนที่ครูเข้าใจในตัวท่านได้ง่าย	๑	๒	๓	๔
๕๙. อาจารย์ใหญ่ช่วยครูแก้ปัญหาส่วนตัว	๑	๒	๓	๔
๖๐. อาจารย์ใหญ่ทำตัวให้เป็นที่รักใคร่ชอบพของครู	๑	๒	๓	๔
๖๑. หลังจากโรงเรียนเลิกแล้วอาจารย์ใหญ่อยู่ช่วยเหลืครูจนกระทั่งงานสำเร็จ	๑	๒	๓	๔
๖๒. อาจารย์ใหญ่ช่วยไกล่เกลี่ยและประนีประนอม เมื่อเกิดการขัดแย้งขึ้นในคณะครู	๑	๒	๓	๔
๖๓. ครูมีส่วนช่วยและมีส่วนร่วมในการเลือกและกำหนดวิชาที่ตนจะสอน	๑	๒	๓	๔
๖๔. อาจารย์ใหญ่พยายามหาทางช่วยครูในการเลื่อนเงินเดือนและเลื่อนขั้น	๑	๒	๓	๔